

DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

2022

Urząd Miejski w Żarowie
ul. Zamkowa 2, 58-130 Żarów
e-mail: burmistrz@um.zarow.pl

Spis treści

1. Słowniczek pojęć	3
2. Charakterystyka Miasta i Gminy Żarów	4
2.1 Informacje podstawowe	4
2.2 Zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania Miasta i Gminy Żarów	6
3. Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	9
3.1 Metodyka prac przyjęta w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Miasta i Gminy Żarów	9
3.2 Podział Miasta i Gminy Żarów na jednostki analityczne	12
3.3 Wybór wskaźników służących dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych	16
4. Analiza wskaźnikowa jednostek analitycznych	21
4.1 Sfera społeczna	21
4.2 Sfera gospodarcza	34
4.3 Sfera środowiskowa	35
4.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	38
4.1 Sfera techniczna	40
5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	42
6. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	46

1. Słowniczek pojęć

REWITALIZACJA – rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

OBSZAR ZDEGRADOWANY – obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego możliwe jest tylko w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1. Gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
2. Środowiskowych - w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
3. Przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
4. Technicznych – szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

OBSZAR REWITALIZACJI – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20 % powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30 % liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

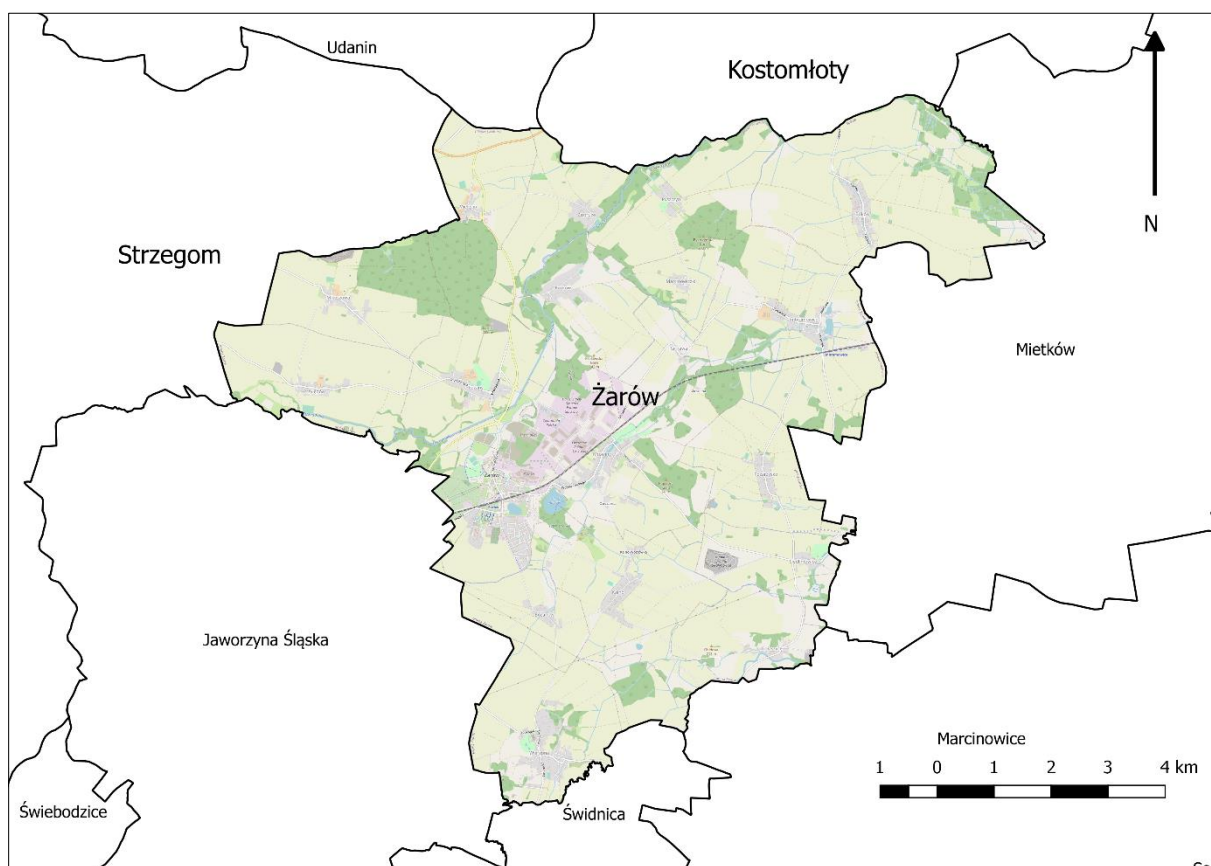
2. Charakterystyka Miasta i Gminy Żarów

2.1 Informacje podstawowe

Gmina Żarów jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie dolnośląskim, w północno-wschodniej części powiatu świdnickiego. Całkowita powierzchnia Gminy wynosi ok. 87,98 km², z czego powierzchnia użytków rolnych stanowi 68,8%, zaś powierzchnia leśna 11,3%. Sąsiaduje ona z gminami:

- Świdnica (powiat świdnicki),
- Jaworzyna Śląska (powiat świdnicki),
- Marcinowice (powiat świdnicki),
- Mietków (powiat wrocławski)
- Udanin (powiat średzki),
- Kostomłoty (powiat średzki),
- Strzegom (powiat świdnicki).

Rysunek 1. Województwo dolnośląskie – podział administracyjny.

Źródło: opracowanie własne.

W skład Gminy wchodzi następujące miejscowości: Bożanów, Buków, Imbramowice, Gołaszyce, Kalno, Kruków, Łażany, Marcinowiczki, Mielęcín, Mikoszowa, Mrowiny, Pożarzysko, Przyłęgów, Pyszczyń, Siedlimowice, Tarnawa, Wierzba, Zastruże oraz Żarów.

Według danych GUS Gmina Żarów w roku 2020 liczyła 12 335 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 140 os./km². Z tego względu gęstość zaludnienia w Gminie była jedna z wyższych w powiecie świdnickim, gdzie gęstość zaludnienia kształtowała się na poziomie 211 os./km². Największa gęstość zaludnienia występowała w Mieście Świdnica (2 584 os./km²), a najniższa w Gminie Dobromierz (60 os./km²).

Tabela 1. Zmiany liczby ludności w powiecie świdnickim w latach 2016-2020.

JST	2016	2017	2018	2019	2020	udział w 2020 r.	średnia dynamika
powiat świdnicki	158 939	158 392	157 615	156 921	156 015	100%	99,5%
Żarów	12 565	12 506	12 443	12 391	12 335	8%	99,5%
Jaworzyna Śląska	10 342	10 344	10 297	10 239	10 222	7%	99,7%
Strzegom	26 207	26 102	25 887	25 708	25 499	16%	99,3%
Dobromierz	5 323	5 301	5 212	5 206	5 173	3%	99,3%
Marcinowice	6 502	6 497	6 481	6 519	6 522	4%	100,1%
Świdnica	17 140	17 131	17 155	17 311	17 400	11%	100,4%
Świdnica (miasto)	57 959	57 671	57 310	56 803	56 222	36%	99,2%
Świebodzice (miasto)	22 901	22 840	22 830	22 744	22 642	15%	99,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Wskaźnik przyrostu naturalnego kształtował się na poziomie ujemnym nie tylko w Gminie Żarów – jest to sytuacja charakterystyczna dla całego regionu, w tym powiatu i województwa. Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w Gminie Żarów był na poziomie -6,24. Korzystnym aspektem jest jednak kształtowanie się współczynnika salda migracji, który w 2020 roku był na poziomie dodatnim, wyższym niż średnia dla powiatu i województwa. Dodatkowo wskaźnik ten średniorocznie wzrastał.

Tabela 2. Ludność na terenie Gminy Żarów wg płci w latach 2016-2020.

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2020 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2016 r.	2020 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2016 r.
woj. dolnośląskie	-4,09	-0,76	1,33	0,09
powiat świdnicki	-5,97	-0,97	-0,15	0,38
Żarów	-6,24	-1,62	1,70	0,47
Jaworzyna Śląska	-4,59	-1,20	2,25	0,66
Strzegom	-6,64	-0,82	-2,77	0,42
Dobromierz	-7,31	-0,70	-0,96	-1,65
Marcinowice	-3,52	-1,04	3,21	1,84
Świdnica	-1,38	-0,62	8,70	1,50
Świdnica (miasto)	-6,74	-0,98	-4,12	-0,37
Świebodzice (miasto)	-7,70	-1,03	3,08	1,15

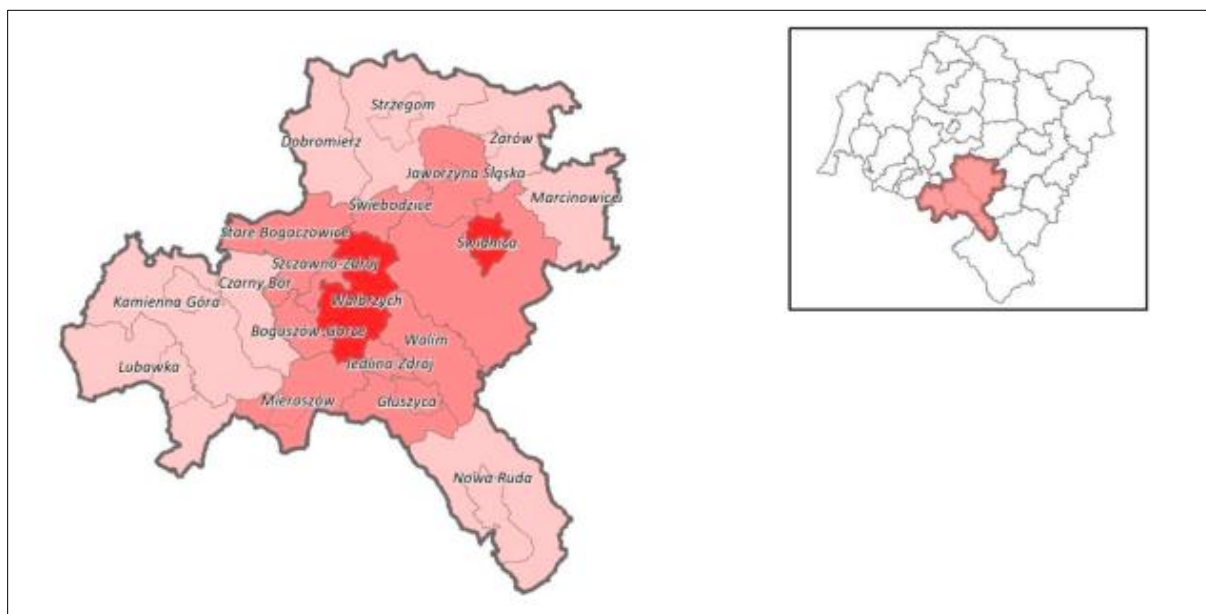
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

2.2 Zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania Miasta i Gminy Żarów

Gmina Żarów należy do Wałbrzyskiego Obszaru Funkcjonalnego, który posiada dwa rdzenie: Wałbrzych i Świdnicę. Są one zlokalizowane w niewielkiej odległości od siebie, dodatkowo gmina wiejska Świdnica graniczy bezpośrednio z Wałbrzychem.

Wałbrzyski Obszar Funkcjonalny obejmuje 22 gminy, w tym: m. Boguszów-Gorce, Czarny Bór, Dobromierz, Głuszyca, m. Jedlina-Zdrój, Jaworzyna Śląska, m. Kamienna Góra, Kamienna Góra, Lubawka, Marcinowice, Mieroszów, m. Nowa Ruda, Nowa Ruda, Stare Bogaczowice, Strzegom, m. Szczawno-Zdrój, m. Świdnica, Świdnica, m. Świebodzice, Walim, m. Wałbrzych i Żarów, zlokalizowane w południowej części województwa dolnośląskiego, które należą do czterech powiatów (wałbrzyskiego, kamiennogórskiego, świdnickiego oraz kłodzkiego).

Rysunek 2. Granice Wałbrzyskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym Gminy jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żarów zostało przyjęte uchwałą nr XXIV/183/2020 Rady Miejskiej w Żarowie z dnia 19 listopada 2020 roku.

Zgodnie ze Studium, Gminę Żarów podzielono na trzy strefy funkcjonalno-przestrzenne:

- I rzędu miejską – stanowiącą miasto Żarów;
- II rzędu – stanowiącą sołectwa ościenne z Żarowem tj. Łażany, Mrowiny, Kalno, Bożanów;
- III rzędu – pozostałe obrębny.

Priorytetem dla Strefy I rzędu jest uczynienie Żarowa miastem uporządkowanym, zwartym, stanowiącym centrum usługowo-przemysłowe w Gminie. Realizacja tego priorytetu wymagała wyodrębnienia w mieście jednostek funkcjonalno-przestrzennych (od 1 do 8) stanowiących zwarte całości urbanistyczne o dużym stopniu samowystarczalności. Wiele z nich ma charakter wielofunkcyjny, ale wszystkie wydają się być wewnętrznie zintegrowane przez sieć ulic, ciągów pieszych, a także tam, gdzie jest potrzebny – wspólny ośrodek usługowy. Natomiast Strefa II rzędu to powiązana przestrzennie i funkcjonalnie przestrzeń, dynamicznie rozwijająca się. Dla każdej ze stref zawarto indywidualne ustalenia oraz postulaty dotyczących funkcji oraz zagospodarowania terenu.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze Gminy Żarów obowiązują ustalenia 92 miejscowych

planów zagospodarowania przestrzennego, które pokrywają 100% powierzchni Gminy. Tym samym planowanie przestrzenne w Gminie nie jest oparte na wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy. Umożliwia to prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej oraz ogranicza możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji.

Obszar Gminy położony jest w dorzeczu Odry, w regionie wodnym Środkowej Odry, w zlewni Bystrzycy. Główne ciek przepływające przez teren Gminy to Strzegomka (dopływ Bystrzycy) i Tarnawka (dopływ Strzegomki, najdłuższa rzeka w Gminie) oraz Bystrzyca (biegnąca na krótkim odcinku wzdłuż południowej granicy Gminy). Na terenie Gminy występują również niewielkie zbiorniki wodne. Największy z nich to zalew „Andrzej”, który występuje we wschodniej części Gminy Żarów. Jest to dawne wyrobisko po eksploatacji kopalni, które obecnie zalane jest wodą. Występują też niewielkie stawy w Siedlimowicach, Imbramowicach i Mrowinach (przy pałacu), a także nieliczne zbiorniki wodne pozostałe po eksploatacji kruszyw mineralnych w XIX i XX w. Gmina Żarów bogata jest w surowce mineralne co stanowi podstawę przemysłu wydobywczego i przetwórstwa tych kopalni. Miejsca występowania dóbr naturalnych, koncentrują się w okolicach Bożanowa, Kalna, Wierzbnej, Gołaszyc, Mrowin, Pożarzyska. Występują tu cztery główne grupy surowcowe: węgiel brunatny, kamień budowlany, surowce kaolinowe, kruszywo naturalne. Surowce te, od lat 40-tych XIX w., warunkowały rozwój określonych gałęzi produkcji przemysłowej w dominiach, gdzie uruchamiano cegielnie, browary, gorzelnie.

Na terenie Gminy znajdują się liczne złoża surowców mineralnych, które przyczyniły się do rozkwitu Miasta Żarów i zwiększyły jego rolę w produkcji przetwórczej i przemysłowej. Są to:

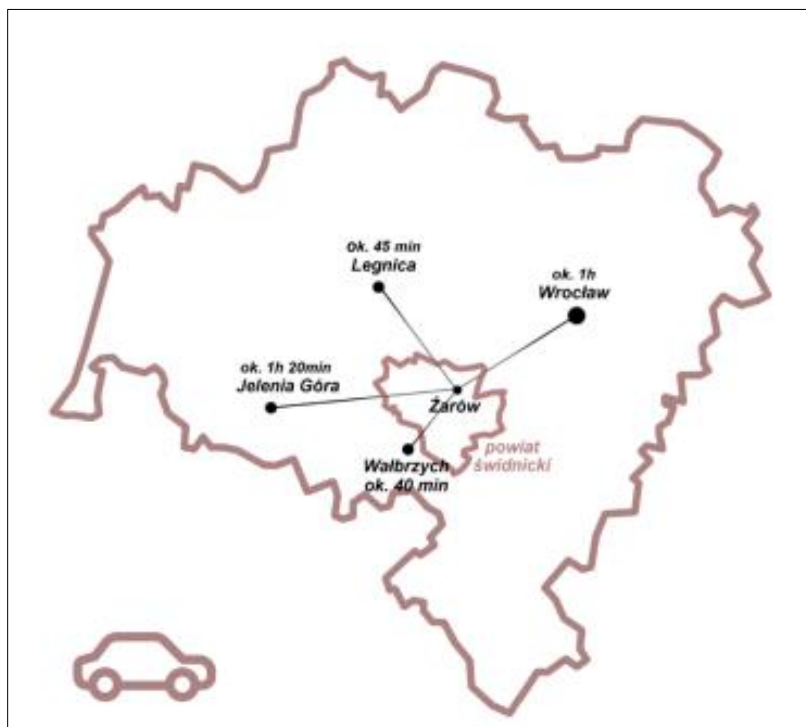
- największe w Polsce złoża kaolinu – pola „Antoni”, „Żarów II”, „Andrzej”,
- surowce ogniotrwałe i ceramiczne,
- gliny ogniotrwałe (iły i kwarc) – rejon Siedlimowic i Pożarzyska,
- węgiel brunatny – rejon Krukowa i Zastruża,
- kamień budowlany i drogowy – okolice Łażan, Siedlimowic, Gołaszyc i Góry Pyszczyńskiej,
- kruszywa naturalne (piaski i żwiry) w dolinie rzeki Strzegomki.

Na terenie Gminy Żarów nie występują obszarowe formy ochrony przyrody. Bezpośrednio do granic Gminy od strony wschodniej przylega natomiast Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy oraz Obszar Specjalnej Ochrony (obszar Natura 2000) „Zbiornik Mietkowski”. Park Krajobrazowy „Dolina Bystrzycy” jest styczny do fragmentu wschodniej części granicy Gminy Żarów, a miejscowości Gołaszycy i Siedlimowice znajdują się częściowo w granicach Parku Krajobrazowego.

Gmina Żarów posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg, zapewniającą możliwość dojazdu do wszystkich sołectw. Układ komunikacyjny tworzą droga krajowa nr 5 relacji Lubawka – Grudziądz (w części przebiegiem pokrywająca się z autostradą A4) oraz drogi powiatowe, w tym obwodnica Żarowa łącząca miasto Świdnica z drogą krajową nr 5 oraz drogi gminne.

Gmina Żarów charakteryzuje dobre położenie komunikacyjne. Gmina jest oddalona około 11 km od Świdnicy (ok. 20 min jazdy samochodem), 35 km od Wałbrzycha (ok. 40 min), 50 km od Wrocławia (ok. 1 h), 50 km od Legnicy (ok. 45 min) oraz 70 km od Jeleniej Góry (ok. 1 h 20 min).

Rysunek 3. Dostępność komunikacyjna miasta Żarów względem dużych ośrodków miejskich województwa dolnośląskiego

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żarów

Udogodnieniem związanym z transportem na terenie Gminy Żarów jest kolej. W miejscowości Żarów znajduje się dworzec kolejowy oraz stacja kolejowa we wsi Imbramowice. Połączenia odbywają się na linii kolejowej relacji Wrocław-Jelenia Góra. Kolej, mimo, iż stanowi niezwykle ułatwienie przemieszczania się, to jest również barierą architektoniczną, w związku z tym, iż przebiega przez środek miasta Żarów, dzieląc je na dwie części. To sprawia, że w godzinach szczytu, gdy ruch jest najbardziej natężony miasto korkuje się, a swobodny przejazd zostaje utrudniony.

Na terenie Gminy Żarów nie jest organizowany publiczny transport zbiorowy, choć dostrzega się taką potrzebę. Mieszkańcy skorzystać mogą jednak z usług oferowanych przez przewoźników prywatnych, takich jak: Usługi Transportowe Stanisław Ptak, Matbus Mateusz Rzeszut, Mariusz Pilarski – Przewóz Osób, Łukasz Księżnik – Przewóz Osób, Usługi Transportowe Aleksandra Pilarska.

3. Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

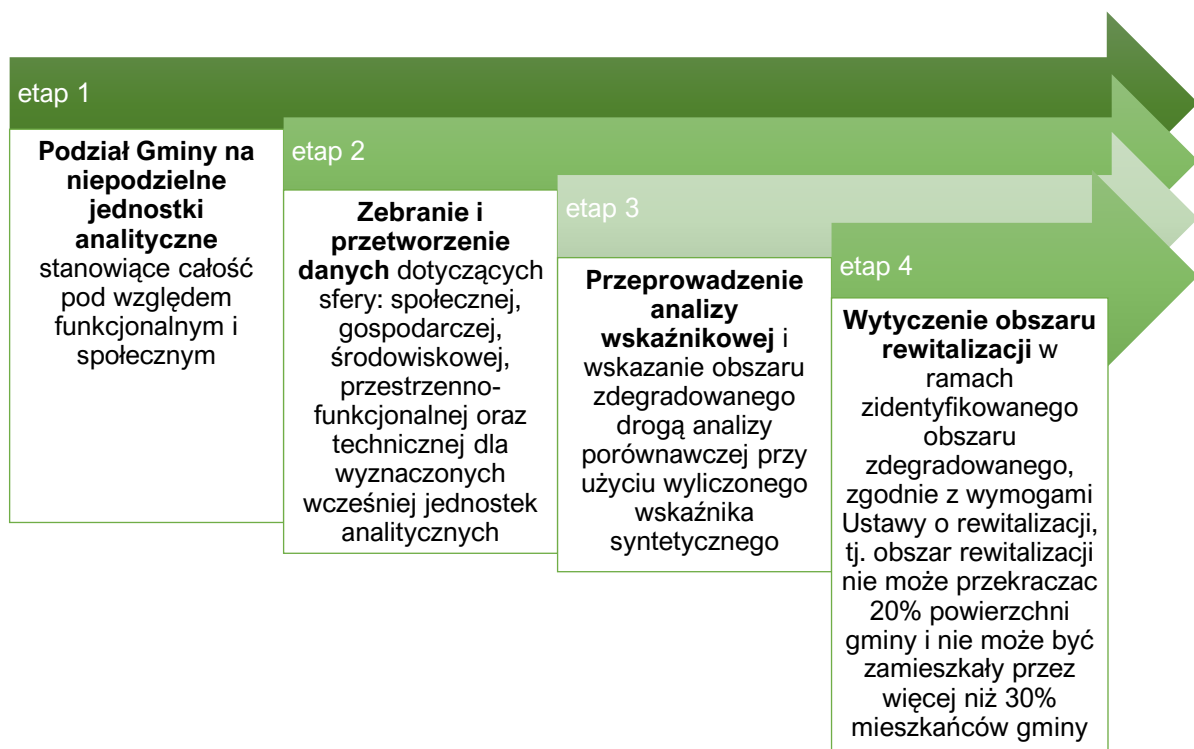
3.1 Metodyka prac przyjęta w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Miasta i Gminy Żarów

ETAPY PRAC

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Żarów oraz zawarta w niej procedura delimitacji, opracowana została w sposób spełniający wymogi Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485.) w zakresie zbierania, przetwarzania oraz prezentowania danych.

Podczas opracowywania procedury delimitacji, korzystano także z wytycznych i rekomendacji zawartych w publikacji „Delimitacja – krok po kroku” zrealizowanej przez zespół pracowników Instytutu Rozwoju Miast pod redakcją Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa¹.

Przyjęta w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Żarów metodyka, zakładała czteroetapowy system pracy, który przedstawiony został na poniższej grafice.

¹ Opracowanie zrealizowane przez Instytut Rozwoju Miast na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa Departamentu Polityki Przestrzennej w ramach umowy nr DPP-U-POWER-173/16, której przedmiotem było: Opracowanie merytoryczne publikacji z zakresu diagnozy i delimitacji obszarów zdegradowanych, ISBN 978-83-7610-653-3

METODA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO PRZY UŻYCIU WSKAŹNIKA SYNTETYCZNEGO

Z uwagi na fakt, że wskaźniki, które zostały dobrane przedstawiane są w różnych jednostkach i przedziałach, ich porównywanie oparte na zasadach statystycznych pozostaje utrudnione.

Dobrane do określenia natężenia zjawisk kryzysowych wskaźniki łączy co prawda fakt, że pozostają one wyrażone w tych samych jednostkach, jednak najczęściej w różnych przedziałach. Dlatego też wskaźniki te wymagają odpowiedniej standaryzacji.

Dla porównania stopnia natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach analitycznych konieczne jest opracowanie porównywalnego wskaźnika syntetycznego dla wszystkich pól podstawowych całym Mieście i Gminie Żarów.

Jednym ze sposobów na porównanie ze sobą wskaźników jest wyznaczenie wskaźnika syntetycznego, co pozwala na porównanie poszczególnych wskaźników częściowych i otrzymanie jednego wskaźnika poziomu koncentracji negatywnych zjawisk.

W pierwszym etapie analizy wskaźnikowej dokonana została **standaryzacja danych** dotyczących poszczególnych zjawisk kryzysowych. Polegała ona na odjęciu odmiennych ich średnich arytmetycznych, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe populacji według wzoru:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki analitycznej i

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i

\bar{x}_j – średnia arytmetyczna wskaźnika j

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika

Przeprowadzenie standaryzacji danych umożliwiło dokonanie dalszych obliczeń. W następnym etapie wykorzystano ustalenia dotyczące tego, **czy dany wskaźnik identyfikowany jest jako stymulanta lub destymulanta.**

Wskaźnik identyfikowany jako stymulanta przekształcono zgodnie ze wzorem:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po standaryzacji

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i

W przypadku, gdy dany wskaźnik zidentyfikowany został jako destymulanta, wartości otrzymane w procesie standaryzacji pozostawiono bez zmian.

Ostatni etap wyznaczenia obszaru zdegradowanego zakładał określenie natężenia negatywnego zjawiska w każdej ze sfer przy użyciu jednej wartości **wskaźnika syntetycznego**, który stanowił sumę wszystkich wskaźników cząstkowych. Wartość wskaźnika syntetycznego odpowiadała na pytanie, czy dana jednostka analityczna znajduje się w stanie kryzysowym.

Ujemne wartości wskaźnika świadczyły o dużym kryzysie, natomiast wartości dodatnie ukazywały pozytywny obraz zjawisk społecznych. W celu uzyskania wartości wskaźnika syntetycznego posłużono się wzorem:

$$P_i = \sum_{i=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk

n – liczba wskaźników

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i

Zgodnie z przyjętą metodyką, do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie te jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano przynajmniej jedno negatywne zjawisko w przynajmniej jednej z 4 sfer wskazanych w art. 9 ust. 1 pkt 1-4 *Ustawy o rewitalizacji*.

3.2 Podział Miasta i Gminy Żarów na jednostki analityczne

Zgodnie z metodyką prac przyjętą w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych etap pierwszy dotyczył podziału Miasta i Gminy Żarów na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym, dla których w kolejnym kroku zebrano i przetworzono dane opisujące sferę: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną.

Jednostki analityczne wyznaczone w procesie delimitacji odzwierciedlają specyfikę danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej, a także sposobu zagospodarowania przestrzennego. W trakcie dokonywania podziału, uwzględniono także intensywność użytkowania danego obszaru. Tak przyjęty podział sprawił, że dokonana w kolejnych etapach porównawcza analiza wskaźnikowa, przeprowadzona została w sposób uwzględniający różnicowanie przestrzenne gminy.

W procesie prac nad podziałem gminy na jednostki analityczne skorzystano z następujących źródeł danych:

- ✓ granice administracyjne
- ✓ granice gminy
- ✓ granice sołectw
- ✓ inne granice (granice okręgów wyborczych)
- ✓ obszar zabudowy
- ✓ użytkowanie terenu
- ✓ struktura użytkowania gruntów
- ✓ funkcje terenu
- ✓ wody powierzchniowe
- ✓ obszary cenne przyrodniczo

W trakcie dokonywania podziału Miasta i Gminy Żarów na jednostki analityczne skorzystano z istniejącego już podziału administracyjnego, wyznaczając tym samym na obszarze wiejskim gminy 20 zamieszkałych jednostek analitycznych położonych w granicach obowiązującego podziału ewidencyjnego, którymi były miejscowości: **Bożanów, Buków, Gołszyce, Imbramowice, Kalno, Kruków, Łażany, Marcinowiczki, Mielęcin, Mikoszowa, Mrowiny, Pożarzysko, Przyłęgów, Pyszczyn, Siedlimowice, Wierzbną** oraz **Zastruże**.

Miejscowości niesołeckie tj. Tarnawa oraz Wostówka włączone zostały zgodnie z obowiązującym podziałem do sołectw Imbramowice oraz Kalno.

W przypadku Miasta Żarów, skupiającego większość ludności gminy dokonano podziału na trzy mniejsze jednostki: **Żarów I, Żarów II i Żarów III, gdzie za naturalną granicę rozdzielającą przyjęto przebieg torów kolejowych oraz ulicę Armii Krajowej, stanowiącej w Gminie Żarów najdłuższy odcinek położony we wszystkich trzech jednostkach.** Podział ten podyktowany został kryterium ustawowym wyrażonym w art. 10 ust. 2 Ustawy o rewitalizacji, który brzmi: „Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy”.

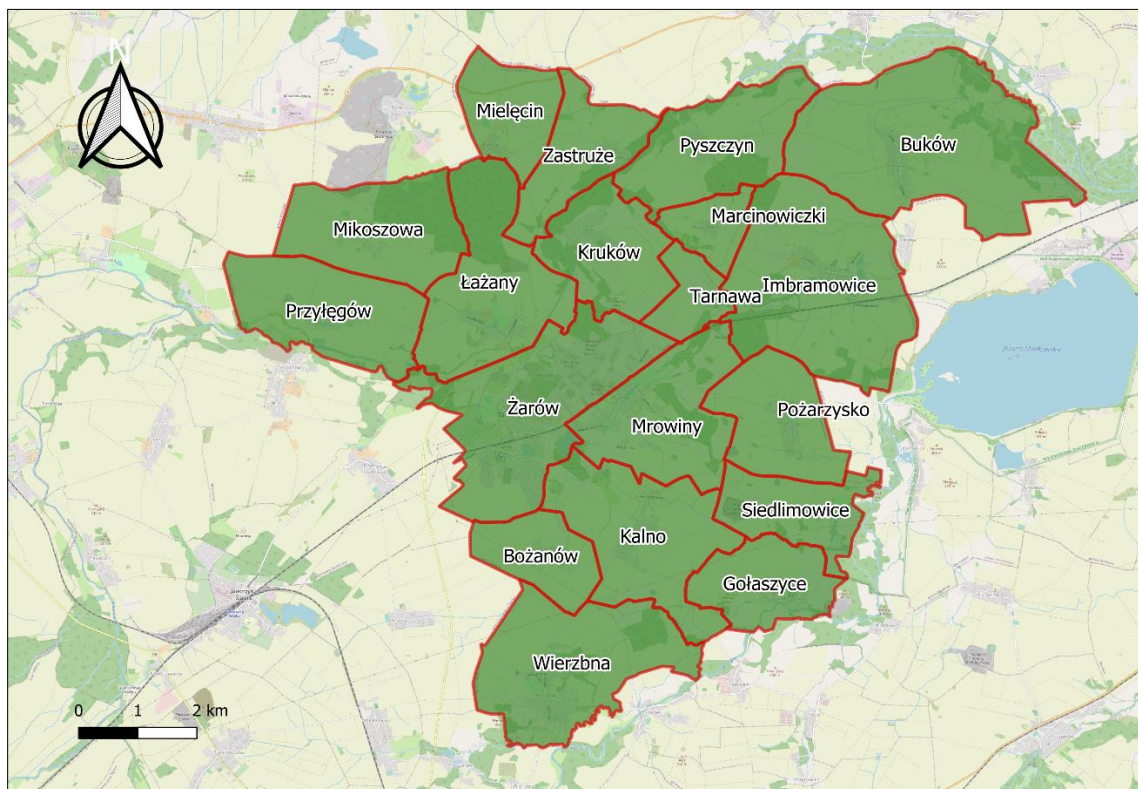
Tym samym podział Miasta i Gminy Żarów na jednostki analityczne przeprowadzony został w sposób uwzględniający podział administracyjny z uwzględnieniem zdefiniowanych głównych ciągów komunikacyjnych. Wyznaczone jednostki zachowały wewnętrzną spójność funkcjonalną.

Tabela 3. Zamieszkałe oraz niezamieszkałe jednostki analityczne wyodrębnione dla Miasta i Gminy Żarów.

Jednostka analityczna		Powierzchnia jednostki (km ²)	Procent (%) całej powierzchni Gminy	Liczba mieszkańców	Procent (%) wszystkich mieszkańców Gminy
Lp.	Nazwa				
1.	Bożanów	2,42	2,75%	134	1,11%
2.	Buków	9,92	11,30%	412	3,40%
3.	Gołszyce	3,01	3,43%	117	0,97%
4.	Imbramowice	10,05	11,44%	573	4,97%
5.	Kalno	5,88	6,69%	372	3,54%
6.	Kruków	3,70	4,22%	178	1,47%
7.	Łażany	5,82	6,63%	677	5,59%
8.	Marcinowiczki	1,45	1,65%	35	0,29%
9.	Mielęcín	2,67	3,04%	161	1,33%
10.	Mikoszowa	4,71	5,36%	166	1,37%
11.	Mrowiny	4,90	5,58%	991	8,18%
12.	Pożarzysko	3,63	4,13%	252	2,08%
13.	Przyłęgów	4,89	5,57%	265	2,19%
14.	Pyszczyń	4,70	5,35%	162	1,34%
15.	Siedlimowice	2,88	3,28%	160	1,32%
16.	Wierzbna	6,46	7,35%	752	6,21%
17.	Zastruże	3,18	3,62%	114	0,94%
18.	Żarów I	5,30	6,04%	3310	27,33%
19.	Żarów II	1,38	1,57%	1558	12,86%
20.	Żarów III	0,81	0,92%	1637	13,52%
RAZEM		87,77 km²	100%	12 113	100%

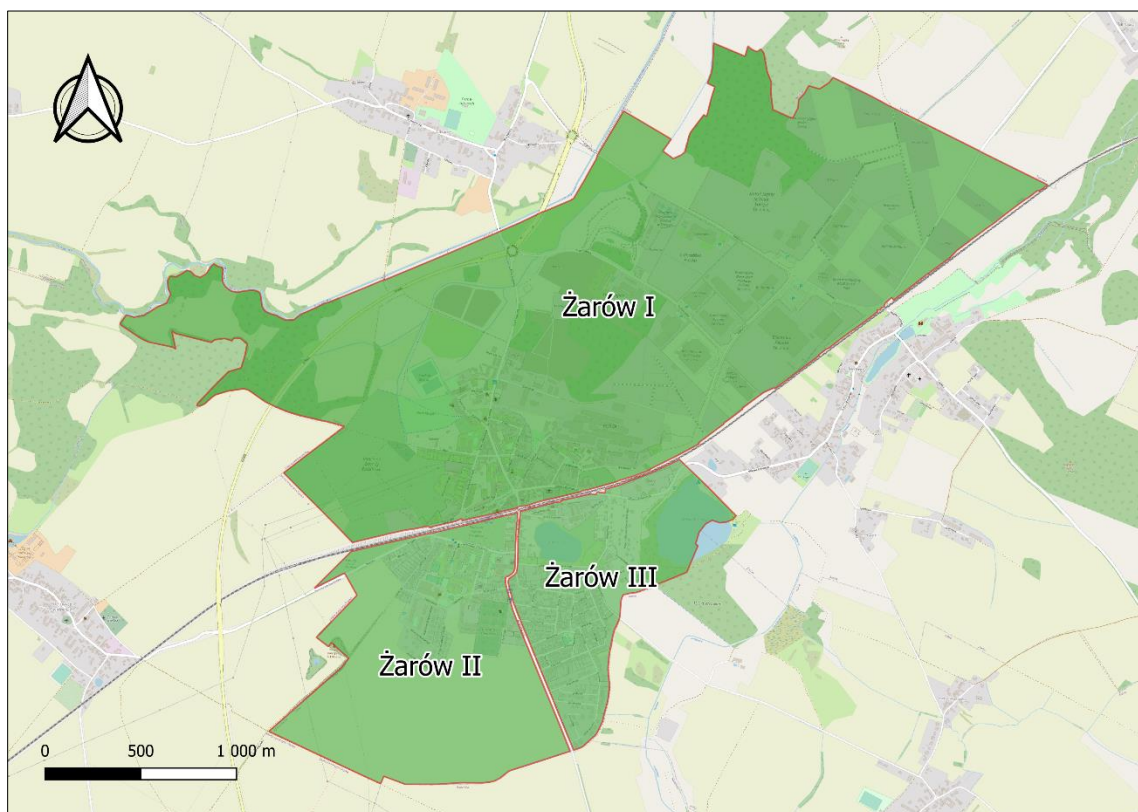
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 4. Jednostki analityczne na terenie Miasta i Gminy Żarów.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 5. Podział Miasta Żarów na jednostki analityczne.

Źródło: opracowanie własne.

Miasto Żarów podzielone zostało na trzy mniejsze jednostki analityczne. Zakres przestrzenny tych jednostek przedstawia się następująco:

- ✓ **ŻARÓW I:** ul. 1 Maja, ul. Adama Mickiewicza, ul. Aleja Janusza Korczaka, ul. Aleksandra Puszkina, ul. Armii Krajowej, ul. Ceramiczna, ul. Chemików, ul. Cicha, ul. Dworcowa, ul. Fabryczna, ul. gen. Władysława Sikorskiego, ul. Hutnicza, ul. Juliusza Słowackiego, ul. Kwiatowa, ul. Michała Kołodki, ul. Mikołaja Kopernika, ul. Nadbrzeżna, ul. Ogrodowa, ul. Parkowa, ul. Przemysłowa, ul. Rzemieślnicza, ul. Sportowa, ul. Strefowa, ul. Szkolna, ul. Tarnawska, ul. Władysława Talowskiego, ul. Wojska Polskiego, pl. Wolności, ul. Zamkowa, ul. Zygmunta Krasińskiego.

- ✓ **ŻARÓW II:** ul. Aleja Żółtych Dębów, ul. Bolesława Chrobrego, ul. Bolesława Krzywoustego, ul. Górnicza, ul. Henryka Brodatego, ul. Henryka Pobożnego, ul. Kazimierza Wielkiego, ul. Księżnej Jadwigi Śląskiej, ul. Mieszka I, ul. Piastowska, ul. Polna, ul. Spokojna, ul. Wiejska, ul. Władysława Łokietka.

- ✓ **ŻARÓW III:** ul. Akacyjowa, ul. Brzozowa, ul. Bukowa, ul. Dębowa, ul. Fiołkowa, ul. Jarzębinowa, ul. Jaworowa, ul. Jesienna, ul. Jesionowa, ul. Jodłowa, ul. Kasztanowa, ul. Klonowa, ul. Kręta, ul. Krótka, ul. ks. Mariana Cembrowskiego, ul. Lipowa, ul. Modrzewiowa, ul. Pogodna, ul. Różana, ul. Rybacka, ul. Słoneczna, ul. Słowiańska, ul. Stanisława Wyspiańskiego, ul. Stumetrówka, ul. Świerkowa, ul. Topolowa, ul. Wierzbowa, ul. Wiosenna

Dane wyjściowe, które przyporządkowano dla ulicy położonej na obszarze kilku jednostek analitycznych, zostały rozdzielone proporcjonalnie do odcinka ulicy znajdującej się w danej jednostce analitycznej.

3.3 Wybór wskaźników służących dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych

ZJAWISKA KRYZYSOWE

Celem analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych dokonanej w dalszej części Diagnozy było przedstawienie, a następnie zbadanie natężenia zjawisk kryzysowych występujących na terenie Miasta i Gminy Żarów. W tym celu zebrano dane umożliwiające zbadanie w sferze społecznej poziomu bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, a także aktywności społecznej.

W sferze gospodarczej skupiono się przede wszystkim na zbadaniu aktywności gospodarczej w poszczególnych jednostkach analitycznych, natomiast w sferze środowiskowej postanowiono na kompleksową analizę pokrycia budynków szkodliwymi dla zdrowia i środowiska włóknami azbestowymi.

W sferze technicznej oraz sferze przestrzenno-funkcjonalnej zbadano dostępność infrastruktury publicznej (w tym parków, terenów zielonych, placów zabaw, a także obiektów sportowych) oraz stan techniczny jej elementów.

POZYSKANIE DANYCH

Dokonując analizy służącej zdiagnozowaniu zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach analitycznych zebrano dane wyjściowe, które w wyniku odpowiednich działań przekształcone zostały na porównywalne wskaźniki obrazujące sytuację w danej sferze.

Dane wyjściowe pozyskane zostały z: Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, danych statystycznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie, a także danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy.

Znaczna część danych pozyskana została dzięki wiedzy, świadomości, a także współpracy władz samorządowych i poszczególnych wydziałów Urzędu Miasta i Gminy w Żarów.

CHARAKTER DANYCH

Podczas doboru wskaźników dokonano ich jednoczesnego rozróżnienia na stymulanty i destymulanty, określając tym samym czy wysokie wartości wskaźnika powodują rozwój danej jednostki urbanistycznej (np. liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON – STYMULANTA), czy też prowadzą do kryzysu (np. liczba popełnionych czynów zabronionych – DESTYMULANTA).

Zestawienie wskaźników użytych podczas analizy służącej zdiagnozowaniu zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach analitycznych zaprezentowane zostało w poniższej tabeli.

ZAKRES CZASOWY

Każdy z omawianych wskaźników zawiera informacje o zakresie czasowym jakiego dotyczy. Ma to na celu uszczegółowienie i doprecyzowanie występowania (trwania) danego zjawiska kryzysowego.

Tabela 4. Spis wskaźników wybranych w celu dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych – SFERA SPOŁECZNA.

SFERA SPOŁECZNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
BEZROBOCIE	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy, Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy, Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy, Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.
UBÓSTWO	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.

	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na gospodarstwo domowe	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.
	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.
OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	w 2020 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby	Ośrodek Pomocy Społecznej	Destymulanta	w 2020 r.

	w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Spółecznej w Żarowie		
KAPITAŁ LUDZKI	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Urząd Miejski w Żarowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	Urząd Miejski w Żarowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Udział dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	Urząd Miejski w Żarowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2020/2015	Urząd Miejski w Żarowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
POZIOM EDUKACJI	Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu	Stymulanta	w 2020 r.
	Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z j. polskiego i matematyki)	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu	Stymulanta	w 2020 r.
AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Żarowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Żarowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020

Tabela 5. Spis wskaźników wybranych w celu dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych – SFERA GOSPODARCZA, ŚRODOWISKOWA, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA i TECHNICZNA.

SFERA GOSPODARCZA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Żarowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Miejski w Żarowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
SFERA ŚRODOWISKOWA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
POKRYCIE AZBESTEM	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi w ogólnej liczbie budynków	Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 budynków	Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ	Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Żarowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Żarowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w ogólnej liczbie budynków	Urząd Miejski w Żarowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Żarowie	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
SFERA TECHNICZNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
STAN TECHNICZNY PRZESTRZENI	Liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Żarowie	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020

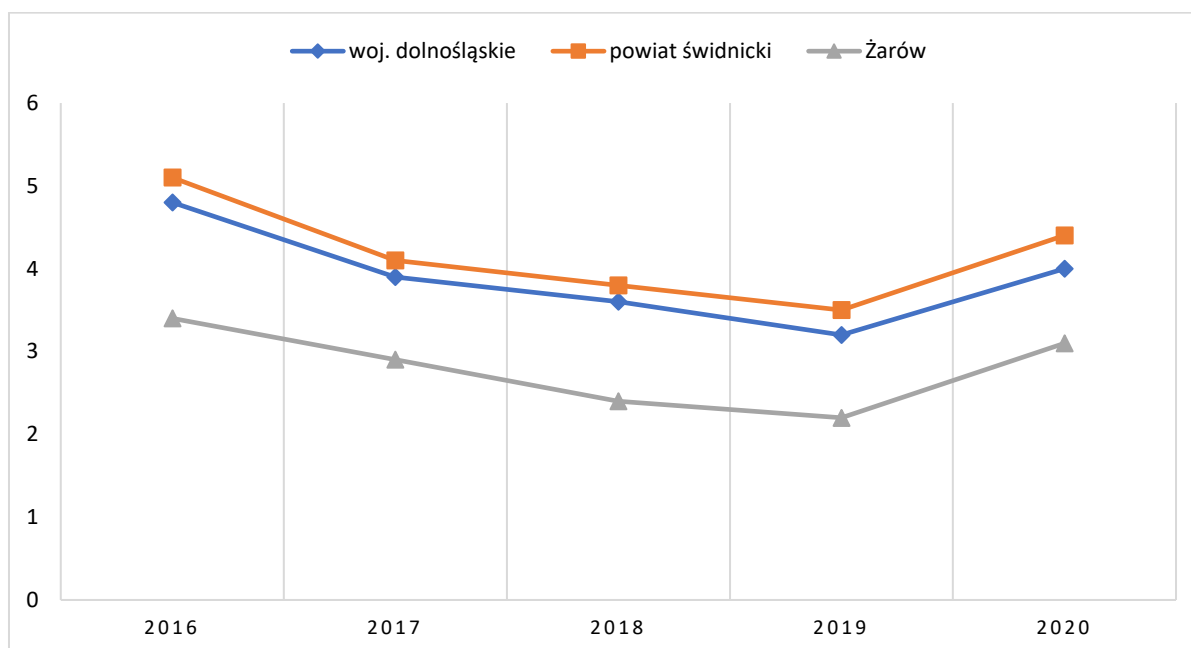
4. Analiza wskaźnikowa jednostek analitycznych

4.1 Sfera społeczna

BEZROBOCIE

Rozwój gospodarczy jednostki związany jest z rynkiem pracy. Możliwość stabilnego zatrudnienia oraz posiadania satysfakcjonującej pracy ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Na rycinie poniżej przedstawiono kształtowanie się udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Żarów. Dane te zestawiono ze średnimi dla powiatu i województwa w latach 2016-2020. Można na nim zaobserwować, że do 2019 roku zauważalny był trend malejący w Gminie Żarów w zakresie liczby bezrobotnych zarejestrowanych (z poziomu 3,4% w roku 2016, do poziomu 2,2% w roku 2019). Jednak od roku 2019 nastąpiło odwrócenie spadkowego trendu i liczba osób pozostających bez stałego miejsca zatrudnienia zaczęła ponownie rosnąć do poziomu 3,1% w roku 2020. Jednocześnie podobną tendencję w kształtowaniu się poziomu bezrobocia można było zauważyć w całym powiecie świdnickim oraz województwie dolnośląskim. Wśród głównych powodów wzrostu stopy bezrobocia można wskazać epidemię COVID-19 i związane z nią ograniczenia m.in. zamrożenie gospodarki.

Rysunek 6. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Żarów na tle powiatu i województwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa analiza wskaźnikowa zawiera dane dotyczące kształtowania się zjawiska bezrobocia w poszczególnych jednostkach analitycznych Miasta i Gminy Żarów. Najtrudniejsza sytuacja odnotowana została w jednostkach Przyłęgów, Zastruże i Pyszczyń, które osiągnęły w dwóch lub trzech wskaźnikach najwyższe ujemne wartości. Jednostki te posiadają największą liczbę osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, a dodatkowo, udział osób długotrwale bezrobotnych, czyli takich, które pozostają zarejestrowane w urzędzie pracy ponad 12 miesięcy w ciągu 2 lat, w ogólnej liczbie bezrobotnych w tych jednostkach wynosi ponad 70%.

Tabela 6. Analiza wskaźnikowa dla zjawiska bezrobocia w sferze społecznej.

Jednostka analityczna	BEZROBOCIE													
	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców		Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym		Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych		Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym		Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Żarów I	2,32	-0,759	4,11	-0,956	47,7%	0,206	2,0%	-0,526	15,8%	0,426	0,2%	-0,154	4,8%	0,313
Żarów II	1,83	-0,081	3,08	-0,125	41,2%	0,495	1,3%	0,385	6,1%	0,941	0,2%	-0,029	8,5%	0,186
Żarów III	2,25	-0,662	3,77	-0,682	50,7%	0,075	1,9%	-0,460	11,3%	0,667	0,2%	0,093	6,1%	0,268
Bożanów	2,24	-0,650	3,57	-0,524	33,3%	0,845	1,2%	0,487	33,3%	-0,511	0,0%	0,824	0,0%	0,477
Buków	1,46	0,437	2,33	0,473	50,0%	0,105	1,2%	0,518	16,7%	0,379	0,0%	0,824	0,0%	0,477
Golaszyce	2,56	-1,102	4,00	-0,869	66,7%	-0,635	2,7%	-1,457	66,7%	-2,291	0,0%	0,824	0,0%	0,477
Imbramowice	1,50	0,383	2,55	0,300	55,6%	-0,142	1,4%	0,190	22,2%	0,082	0,0%	0,824	0,0%	0,477
Kalno	1,17	0,841	1,88	0,840	60,0%	-0,339	1,1%	0,570	40,0%	-0,867	0,0%	0,824	0,0%	0,477
Kruków	1,12	0,900	1,90	0,820	50,0%	0,105	1,0%	0,801	0,0%	1,269	0,0%	0,824	0,0%	0,477
Łażany	1,62	0,203	2,69	0,187	63,6%	-0,500	1,7%	-0,199	45,5%	-1,158	0,6%	-1,795	19,0%	-0,175
Marcinowiczki	0,00	2,461	0,00	2,355	0,0%	2,325	0,0%	2,055	0,0%	1,269	0,0%	0,824	0,0%	0,477
Mielęcín	1,24	0,735	2,04	0,710	50,0%	0,105	1,0%	0,711	50,0%	-1,401	0,6%	-1,929	14,3%	-0,012
Mikoszowa	1,20	0,787	1,98	0,759	100,0%	-2,115	2,0%	-0,553	0,0%	1,269	0,0%	0,824	0,0%	0,477
Mrowiny	1,72	0,077	2,74	0,149	52,9%	-0,025	1,4%	0,147	41,2%	-0,930	0,4%	-0,965	13,8%	0,005
Pożarzysko	1,19	0,807	1,88	0,844	33,3%	0,845	0,6%	1,232	33,3%	-0,511	0,4%	-0,935	100,0%	-2,945
Przyłęgów	2,64	-1,210	4,64	-1,382	71,4%	-0,846	3,3%	-2,305	28,6%	-0,257	0,4%	-0,849	4,5%	0,321
Pyszczyń	1,85	-0,112	2,80	0,095	100,0%	-2,115	2,8%	-1,637	33,3%	-0,511	0,6%	-1,912	100,0%	-2,945
Siedlimowice	1,88	-0,145	3,00	-0,063	33,3%	0,845	1,0%	0,738	0,0%	1,269	0,0%	0,824	0,0%	0,477
Wierzbna	2,13	-0,496	3,42	-0,401	62,5%	-0,450	2,1%	-0,759	6,3%	0,935	0,1%	0,235	7,7%	0,214
Zastruże	3,51	-2,415	6,06	-2,530	25,0%	1,215	1,5%	0,060	25,0%	-0,066	0,0%	0,824	0,0%	0,477

Źródło: opracowanie własne.

UBÓSTWO

Podmiotem świadczącym usługi społeczne na terenie Gminy jest Ośrodek Pomocy Społecznej, położony przy ul. Armii Krajowej 54 w Żarowie. OPS jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej działającą w formie jednostki budżetowej Gminy Żarów. W szczególności zajmuje się zaspokajaniem niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwieniem bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Do zadań OPS należy w szczególności:

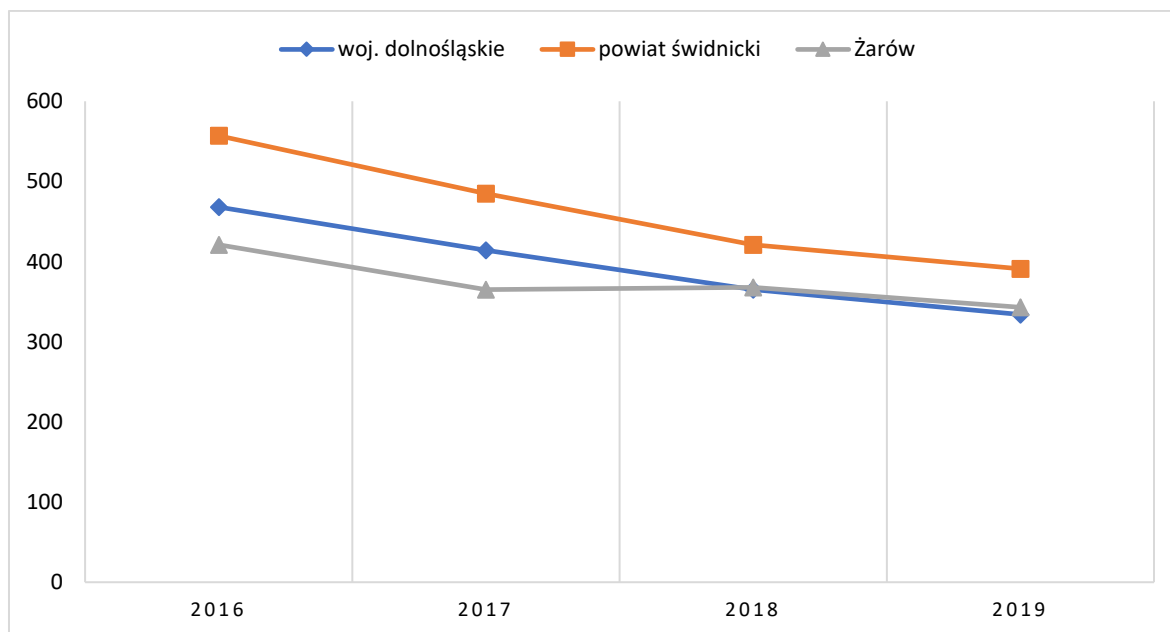
- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą o pomocy społecznej świadczeń,
- realizacja rządowych programów pomocy społecznej i gminnych programów osłonowych,
- realizacja programów współfinansowanych ze środków unijnych,
- realizacja zadań wynikających z przepisów prawa.

W roku 2020 pomocą społeczną objęto łącznie 208 rodzin, liczba osób w tych rodzinach wyniosła 379. Najczęstszymi powodami trudnej sytuacji życiowej, osób i rodzin korzystających z pomocy OPS w Żarowie obok ubóstwa jest bezrobocie, niepełnosprawność czy długotrwała choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W roku 2020 głównym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej była długotrwała, ciężka choroba, kolejnym – bezrobocie oraz niepełnosprawność.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie prowadzi bardzo aktywną działalność na rzecz mieszkańców, pozyskując dofinansowania i środki zewnętrzne oraz realizując programy profilaktyczne, które cieszą się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców. Dodatkowo Ośrodek współpracuje z Domem Pomocy Społecznej w zakresie organizacji posiłków dla najbardziej potrzebujących mieszkańców Gminy.

Na poniższej rycinie przedstawiono kształtowanie się wskaźnika liczby osób będących beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Żarów, powiecie świdnickim i województwie dolnośląskim. Zauważyć należy, iż liczba beneficjentów corocznie spada i jest to sytuacja charakterystyczna dla całego kraju. Dla Gminy Żarów wskaźnik ten w analizowanych latach był niższy niż w powiecie i na bardzo zbliżonym poziomie do województwa.

Rysunek 7. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Żarów na tle powiatu i województwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 7. Analiza wskaźnikowa dla zjawiska ubóstwa (I) w sferze społecznej.

Jednostka analityczna	UBÓSTWO (I)							
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Żarów I	0,05	-0,90	0,27%	-2,814	5,8%	-2,240	0,58%	-2,076
Żarów II	0,02	0,23	0,14%	-1,313	6,4%	-2,530	0,10%	0,259
Żarów III	0,03	0,02	0,12%	-1,000	4,4%	-1,595	0,20%	-0,217
Bożanów	0,04	-0,84	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,00%	0,720
Buków	0,01	0,98	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,24%	-0,444
Gołszyce	0,03	-0,33	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,00%	0,720
Imbramowice	0,02	0,12	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,17%	-0,076
Kalno	0,06	-1,38	0,23%	-2,409	4,2%	-1,481	0,00%	0,720
Kruków	0,04	-0,58	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,00%	0,720
Łażany	0,03	-0,17	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,15%	0,012
Marcinowiczki	0,00	1,33	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,00%	0,720
Mielęcín	0,04	-0,78	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,62%	-2,258
Mikoszowa	0,01	1,04	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,00%	0,720
Mrowiny	0,03	-0,09	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,20%	-0,247
Pożarzysko	0,00	1,14	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,00%	0,720
Przyłęgów	0,08	-2,69	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,00%	0,720
Pyszczyń	0,01	1,03	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,62%	-2,240
Siedlimowice	0,00	1,33	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,00%	0,720
Wierzba	0,02	0,49	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,13%	0,083
Zastruże	0,03	0,05	0,00%	0,471	0,0%	0,490	0,00%	0,720

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 8. Analiza wskaźnikowa dla zjawiska ubóstwa (II) w sferze społecznej.

Jednostka analityczna	UBÓSTWO (II)									
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej		Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej		Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców		Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na gospodarstwo domowe		Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Żarów I	12,7%	-0,13	2 354,45 zł	-0,21	6 422,98 zł	-0,87	258,49 zł	-0,86	1 394,14 zł	-0,02
Żarów II	4,3%	0,25	1 750,93 zł	0,14	1 938,30 zł	0,40	78,10 zł	0,40	856,84 zł	0,29
Żarów III	7,2%	0,12	2 640,74 zł	-0,38	4 265,11 zł	-0,26	174,73 zł	-0,28	1 578,48 zł	-0,13
Bożanów	0,0%	0,45	565,33 zł	0,83	1 265,67 zł	0,59	51,39 zł	0,58	282,67 zł	0,63
Buków	33,3%	-1,06	100,00 zł	1,10	72,82 zł	0,93	2,91 zł	0,92	100,00 zł	0,74
Gołszyce	0,0%	0,45	900,00 zł	0,64	769,23 zł	0,73	31,03 zł	0,72	225,00 zł	0,66
Imbramowice	6,7%	0,15	3 038,25 zł	-0,61	4 037,54 zł	-0,19	154,82 zł	-0,14	1 620,40 zł	-0,15
Kalno	0,0%	0,45	1 974,75 zł	0,01	3 682,52 zł	-0,09	147,64 zł	-0,09	658,25 zł	0,41
Kruków	0,0%	0,45	3 430,33 zł	-0,84	5 781,46 zł	-0,69	233,89 zł	-0,69	1 470,14 zł	-0,07
Łażany	4,8%	0,23	2 088,18 zł	-0,06	3 392,91 zł	-0,01	135,92 zł	-0,01	1 093,81 zł	0,16
Marcinowiczki	0,0%	0,45	0,00 zł	1,16	0,00 zł	0,95	0,00 zł	0,94	0,00 zł	0,80
Mielęcín	14,3%	-0,20	2 199,25 zł	-0,12	5 463,98 zł	-0,60	219,93 zł	-0,59	1 256,71 zł	0,06
Mikoszowa	0,0%	0,45	6 570,00 zł	-2,67	3 957,83 zł	-0,17	160,24 zł	-0,18	6 570,00 zł	-3,05
Mrowiny	6,9%	0,14	1 125,00 zł	0,50	1 816,35 zł	0,43	72,87 zł	0,43	620,69 zł	0,43
Pożarzysko	0,0%	0,45	1 402,00 zł	0,34	556,35 zł	0,79	22,25 zł	0,78	1 402,00 zł	-0,03
Przyłęgów	0,0%	0,45	2 160,00 zł	-0,10	6 520,75 zł	-0,90	261,82 zł	-0,88	785,45 zł	0,34
Pyszczyń	100,0%	-4,08	800,00 zł	0,69	493,83 zł	0,81	20,00 zł	0,80	800,00 zł	0,33
Siedlimowice	0,0%	0,45	0,00 zł	1,16	0,00 zł	0,95	0,00 zł	0,94	0,00 zł	0,80
Wierzbná	7,7%	0,10	806,67 zł	0,69	965,43 zł	0,67	38,62 zł	0,67	558,46 zł	0,47
Zastruże	0,0%	0,45	5 908,00 zł	-2,28	15 547,37 zł	-3,45	633,00 zł	-3,47	5 908,00 zł	-2,66

Źródło: opracowanie własne.

Zjawisko ubóstwa, rozumiane jako ograniczenie środków do życia, skutkujące obniżeniem poziomu życia poza akceptowane w kraju zamieszkania minimum często towarzyszy pogłębiającemu się zjawisku bezrobocia.

Wśród analizowanych jednostek, zjawisko ubóstwa zauważalne jest przede wszystkim w jednostce analitycznej Zastruże, a także jednostce Żarów I, która obejmuje swym zasięgiem ul. 1 Maja, ul. Adama Mickiewicza, Aleja Janusza Korczaka, ul. Aleksandra Puszkina, ul. Armii Krajowej, ul. Ceramiczna, ul. Chemików, ul. Cicha, ul. Dworcowa, ul. Fabryczna, ul. gen. Władysława Sikorskiego, ul. Hutnicza, ul. Juliusza Słowackiego, ul. Kwiatowa, ul. Michała Kołodki, ul. Mikołaja Kopernika, ul. Ogrodowa, ul. Parkowa, ul. Przemysłowa, ul. Sportowa, ul. Strefowa, ul. Szkolna, ul. Tarnawska, ul. Władysława Talowskiego, ul. Wojska Polskiego, pl. Wolności, ul. Zamkowa, ul. Zygmunta Krasińskiego.

Z jednostce analitycznej Żarów I zaobserwowano największy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa, a także największy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, które zostały dotknięte problemem alkoholizmu.

Warto zauważyć, że Gmina Żarów aktywnie działa na rzecz osób wykluczonych społecznie. Na terenie Gminy funkcjonuje spółdzielnia socjalna „Raz, dwa, trzy”, która zatrudnia osoby wykluczone przy pracach związanych z utrzymaniem zieleni oraz sprzątnia.

PRZESTĘPCZOŚĆ

Na terenie Gminy Żarów, przy ulicy Ogrodowej 2 w Żarowie, zlokalizowany jest Komisariat Policji, który obsługuje 22 funkcjonariuszy. Ponadto, na terenie Gminy zlokalizowanych jest 7 remiz Ochotniczej Straży Pożarnej, z czego jednostki: OSP w Imbramowicach, OSP w Pożarzysku, OSP w Mrowinach, OSP w Wierzbnej oraz OSP w Żarowie ujęte zostały w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Wśród najczęstszych przestępstw na terenie Gminy można wymienić kradzieże z włamaniem, oszustwa na wnuczka, policjanta, kierowanie samochodem pod wpływem alkoholu i środków odurzających. W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców na terenie Gminy zainstalowany został monitoring. Punkty monitoringu znajdują się w miejscowościach: Buków, Bożanów, Gołaszycy, Kalno, Mrowiny, Imbramowice, Mielęcín, Mikoszowa, Łażany, Siedlimowice, Przyłęgów, Mikoszowa, Pyszczyn, Kruków, Wierzbna oraz kilkunastu miejscach na terenie Żarowa.

Przestępczość w Gminie Żarów zbadana została na podstawie liczby osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Tabela 9. Analiza wskaźnikowa dla zjawiska przestępczości w sferze społecznej.

PRZESTĘPCZOŚĆ		
Jednostka analityczna	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja
Żarów I	2,77	-0,42
Żarów II	1,12	0,40
Żarów III	3,17	-0,62
Bożanów	0,00	0,96
Buków	0,97	0,47
Gołaszycy	0,00	0,96
Imbramowice	2,82	-0,45

Kalno	1,86	0,03
Kruków	5,06	-1,56
Łażany	0,89	0,52
Marcinowiczki	0,00	0,96
Mielęcín	0,00	0,96
Mikoszowa	3,01	-0,54
Mrowiny	2,12	-0,10
Pożarzysko	0,00	0,96
Przyłęgów	4,15	-1,11
Pyszczyn	0,00	0,96
Siedlimowice	1,25	0,33
Wierzba	1,33	0,29
Zastruże	7,89	-2,98

Źródło: opracowanie własne.

Procedura Niebieskiej Karty przewiduje ścisłą współpracę służb realizujących zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jej celem jest zapobiegnięcie dalszemu stosowaniu przemocy w rodzinie oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy. Najwięcej osób objętych procedurą Niebieskiej Karty w Gminie Żarów zamieszkiwało jednostkę Zastruże, Kruków oraz Żarów I.

OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Zgodnie z Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przewyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Osoby ze szczególnymi potrzebami, rozumiane zgodnie z zakresem dostępności, zdefiniowanym w Programie rządowym Dostępność Plus 2018-2025², to między innymi:

- osoby na wózkach inwalidzkich, poruszających się o kulach, o ograniczonej możliwości poruszania się;
- osoby niewidome i słabowidzące;
- osoby z niepełnosprawnością słuchu;
- osoby głuchoniewidome;
- osoby z niepełnosprawnością psychiczną i intelektualną;
- osoby starsze i osłabione chorobami;
- kobiety w ciąży;
- osoby z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi;
- osoby mające trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (także z rozumieniem języka pisanego albo mówionego);
- osoby o nietypowym wzroście (w tym również dzieci);
- osoby z ciężkim lub nieporęcznym bagażem, towarem.

Analizę wskaźnikową dotyczącą sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami przedstawia poniższa tabela. Największy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności odnotowany został w jednostce Zastruże, natomiast jednostką, w której odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby był największy w Gminie, okazała się być jednostka Mielęcín.

² Program rządowy: Dostępność Plus 2018-2025, Opracowanie: Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, ul. Wspólna 2/4, 00-926 Warszawa, www.mirr.gov.pl

Tabela 10. Analiza wskaźnikowa dla sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami w sferze społecznej.

OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI								
Jednostka analityczna	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Żarów I	0,8%	-0,70	17,4%	-0,20	0,6%	-0,87	13,5%	-0,65
Żarów II	0,2%	0,26	10,6%	0,11	0,2%	0,46	7,1%	0,15
Żarów III	0,5%	-0,24	19,8%	-0,31	0,2%	0,23	8,8%	-0,06
Bożanów	0,0%	0,68	0,0%	0,60	0,7%	-1,23	16,7%	-1,04
Buków	0,0%	0,68	0,0%	0,60	0,0%	0,92	0,0%	1,03
Golaszyce	0,9%	-0,79	25,0%	-0,56	0,0%	0,92	0,0%	1,03
Imbramowice	0,3%	0,11	13,3%	-0,02	0,5%	-0,52	20,0%	-1,45
Kalno	0,2%	0,28	4,2%	0,41	0,7%	-1,10	12,5%	-0,52
Kruków	0,6%	-0,29	14,3%	-0,06	0,6%	-0,70	14,3%	-0,74
Łażany	0,4%	-0,08	14,3%	-0,06	0,3%	0,07	9,5%	-0,15
Marcinowiczki	0,0%	0,68	0,0%	0,60	0,0%	0,92	0,0%	1,03
Mielęcin	0,0%	0,68	0,0%	0,60	1,2%	-2,66	28,6%	-2,51
Mikoszowa	0,0%	0,68	0,0%	0,60	0,0%	0,92	0,0%	1,03
Mrowiny	0,6%	-0,36	20,7%	-0,36	0,3%	0,05	10,3%	-0,25
Pożarzysko	0,0%	0,68	0,0%	0,60	0,0%	0,92	0,0%	1,03
Przyłęgów	0,4%	0,03	4,5%	0,39	0,8%	-1,26	9,1%	-0,10
Pyszczyn	0,0%	0,68	0,0%	0,60	0,0%	0,92	0,0%	1,03
Siedlimowice	0,0%	0,68	0,0%	0,60	0,0%	0,92	0,0%	1,03
Wierzbna	0,3%	0,22	15,4%	-0,11	0,3%	0,15	15,4%	-0,88
Zastruże	2,6%	-3,84	100,0%	-4,02	0,0%	0,92	0,0%	1,03

Źródło: opracowanie własne.

KAPITAŁ LUDZKI

Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Żarów zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Dynamika wzrostu tego wskaźnika wyniosła dla Gminy 122%. Na tle całego województwa dolnośląskiego wskaźnik kształtował się na podobnym poziomie, jednak wciąż był on niższy niż powiatu świdnickiego.

Pogłębiając analizę struktury demograficznej Gminy Żarów można zauważyć, że wyraźnie zmniejsza się w niej odsetek mieszkańców w tzw. wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lat). Nie jest to pozytywna cecha Gminy, ponieważ ludzie w tym wieku są główną siłą napędową jednostki samorządu terytorialnego. Dynamika spadku tego wskaźnika w latach 2016-2020 była na poziomie 90% – wynika z tego, że udział ludności w wieku kreatywnym spada, jednak wolniej niż ma to miejsce w stosunku do średniej powiatu i województwa. Mimo, iż dane są na ten moment zadowalające, należy zwrócić uwagę na wymiar długofalowy, w efekcie, którego zmniejszy się liczba osób aktywnych zawodowo, co może mieć negatywne skutki dla funkcjonowania Gminy.

Rysunek 8. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Żarów w 2016 i 2020 roku na tle innych jednostek.

JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym ¹ (%)			senioralne obciążenie demograficzne ² (%)		
	2016	2020	dynamika	2016	2020	dynamika
woj. dolnośląskie	15,72	13,38	85%	24,60	29,90	122%
powiat świdnicki	15,22	13,04	86%	24,60	30,60	124%
Żarów	15,54	13,93	90%	21,50	26,20	122%

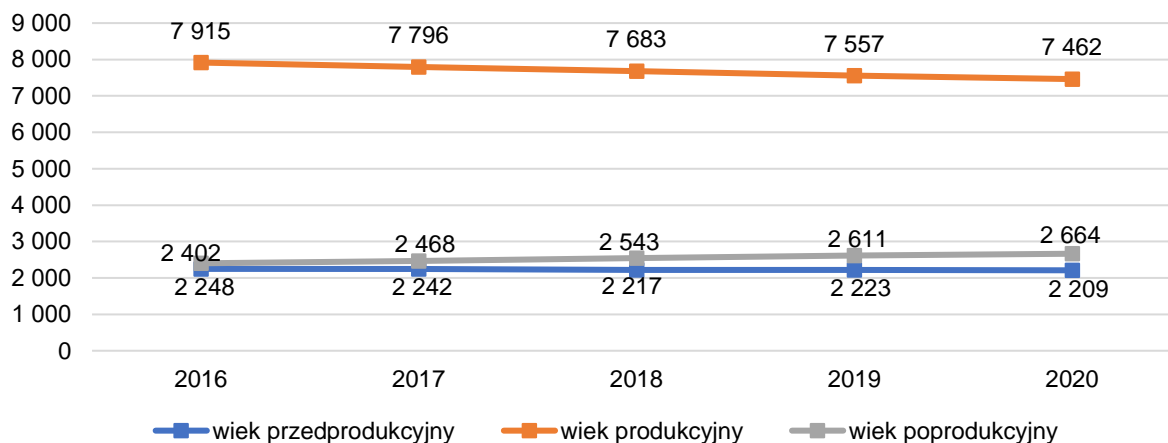
¹ ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższej rycinie przedstawiono zmianę struktury ludności w Gminie Żarów na przestrzeni lat 2016-2020, poprzez graficzne zestawienie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na stałym poziomie. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym corocznie maleje. Odwrotna sytuacja dotyczy osób w wieku produkcyjnym, gdzie na przestrzeni analizowanych lat ich liczba zmalała o 453.

Rysunek 9. Struktura ludności w Gminie Żarów w latach 2016-2020.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 10. Analiza wskaźnikowa dla kapitału ludzkiego w sferze społecznej.

KAPITAŁ LUDZKI												
Jednostka analityczna	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców		Udział dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców		Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2020/2015	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Żarów I	18%	-0,65	45,78	-1,67	26%	-1,61	3,9%	0,45	4,3%	-0,02	0,98	0,00
Żarów II	18%	-0,58	38,11	-0,60	23%	-0,68	3,8%	0,38	3,6%	-0,67	0,97	-0,33
Żarów III	20%	0,70	33,40	0,06	20%	0,12	3,8%	0,40	3,9%	-0,43	1,00	0,52
Bożanów	20%	0,55	27,38	0,90	17%	0,92	3,0%	-0,16	5,2%	0,79	0,97	-0,25
Buków	16%	-1,65	35,02	-0,17	22%	-0,45	3,2%	-0,04	3,4%	-0,84	0,98	0,03
Golaszyce	18%	-0,56	28,00	0,81	18%	0,69	1,7%	-1,03	3,4%	-0,82	0,91	-1,84
Imbramowice	18%	-0,56	39,94	-0,86	23%	-0,91	3,7%	0,30	5,1%	0,72	0,96	-0,46
Kalno	21%	1,08	27,07	0,94	17%	1,03	3,5%	0,19	5,8%	1,32	1,01	0,77
Kruków	17%	-1,11	40,95	-1,00	24%	-1,12	4,5%	0,88	3,9%	-0,36	0,98	-0,05
Łażany	21%	0,89	31,05	0,38	19%	0,45	4,6%	0,93	5,0%	0,61	1,05	1,92
Marcinowiczki	17%	-0,97	52,63	-2,63	29%	-2,41	0,0%	-2,20	2,9%	-1,32	0,97	-0,21
Mielęcín	20%	0,72	30,61	0,44	19%	0,49	1,2%	-1,35	3,7%	-0,55	1,00	0,57
Mikoszowa	16%	-1,41	37,62	-0,53	23%	-0,75	2,4%	-0,55	4,8%	0,43	0,98	-0,09
Mrowiny	19%	0,01	29,15	0,65	18%	0,60	4,3%	0,77	4,1%	-0,18	1,00	0,51
Pożarzysko	17%	-1,01	30,63	0,44	19%	0,25	2,0%	-0,84	3,2%	-1,04	0,98	-0,08
Przyłęgów	22%	1,23	37,75	-0,55	22%	-0,35	1,5%	-1,17	3,4%	-0,84	0,93	-1,40
Pyszczyń	20%	0,66	20,56	1,85	14%	1,97	2,5%	-0,51	4,9%	0,53	0,92	-1,66
Siedlimowice	19%	0,16	29,00	0,67	18%	0,64	5,6%	1,65	3,8%	-0,53	0,95	-0,93
Wierzbna	19%	0,18	29,49	0,60	18%	0,57	3,1%	-0,11	4,4%	0,04	1,06	2,19
Zastruże	24%	2,33	31,82	0,28	18%	0,55	6,1%	2,00	7,9%	3,16	1,01	0,82

Źródło: opracowanie własne.

POZIOM EDUKACJI

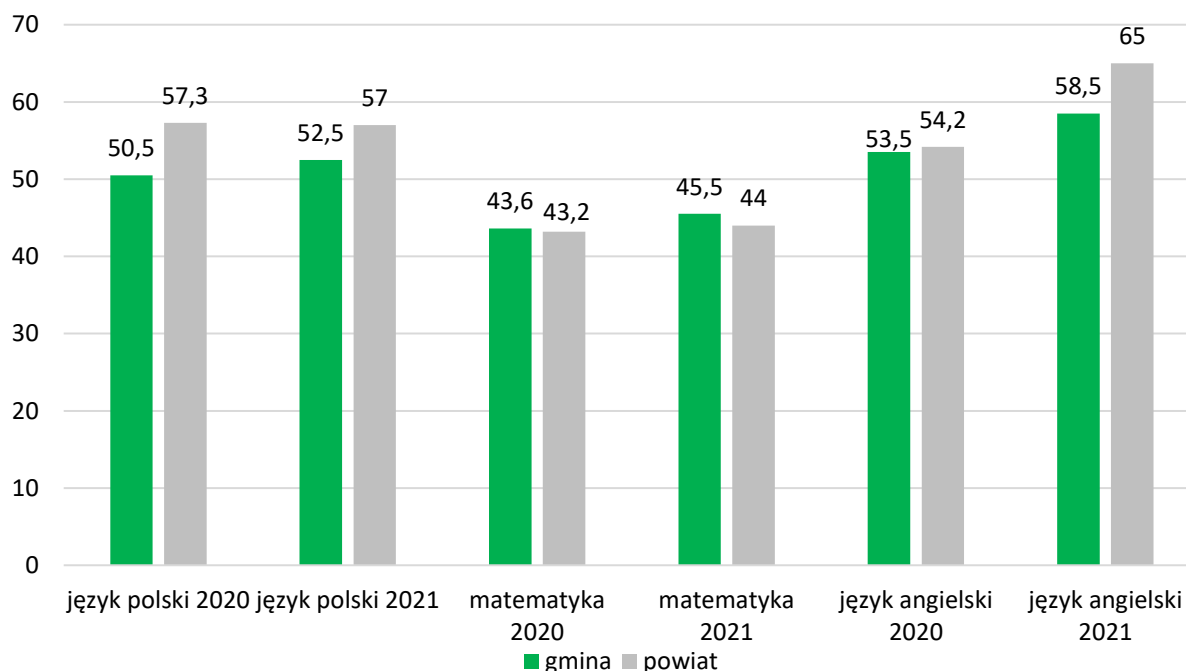
Na terenie Gminy Żarów funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- prowadzone przez Gminę Żarów:
 - Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Żarowie,
 - Szkoła Filialna w Mrowinach Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy w Żarowie,
 - Szkoła Podstawowa im. UNICEF w Imbramowicach,
- prowadzone przez powiat świdnicki:
 - Zespół Szkół im. Jędrzeja Śniadeckiego:
 - technikum w zawodzie: technik transportu kolejowego i technik informatyk,
 - branżowa szkoła I stopnia,
 - zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych,
- prowadzone przez Stowarzyszenie:
 - Szkoła Podstawowa im. Astrid Lindgren w Zastrużu.

W szkołach podstawowych uczyło się łącznie 1006 dzieci (stan na listopada 2021), a średnia wielkość oddziału wynosiła 18,62. W szkołach ponadpodstawowych łączna liczba uczniów liczyła 149, a średnia wielkość oddziału wynosiła 21,3. Największą szkołą podstawową na terenie Gminy jest Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Żarowie, do której uczęszcza 738 uczniów. Natomiast najmniejszą szkołą jest Szkoła Filialna w Mrowinach, do której uczęszcza 11 uczniów. W budynku szkoły w Mrowinach nauczanie realizują również uczniowie byłej szkoły podstawowej w Mrowinach, a obecni uczniowie szkoły podstawowej w Żarowie, którzy uczestniczyli w przekształceniu szkoły w filię. Ich nauczanie w tym budynku będzie trwało do zakończenia etapu szkoły podstawowej.

Osiągnięcia uczniów są wynikiem nauczania i uczenia się. W znacznym stopniu zależą od zdolności i aspiracji, ale także środowiska rodzinnego. Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Wyniki egzaminu w roku szkolnym 2020/2021 wskazują, że wszystkie szkoły osiągnęły porównywalny poziom. Na poniższym wykresie zostały przedstawione wyniki z egzaminu ósmoklasisty, zestawiający średnie wyniki uczniów z Gminy ze średnią powiatu i województwa. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia w Gminie jest niższy niż średnia wyznaczona dla powiatu świdnickiego.

Rysunek 11. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Żarów w latach 2020 i 2021 na tle powiatu.

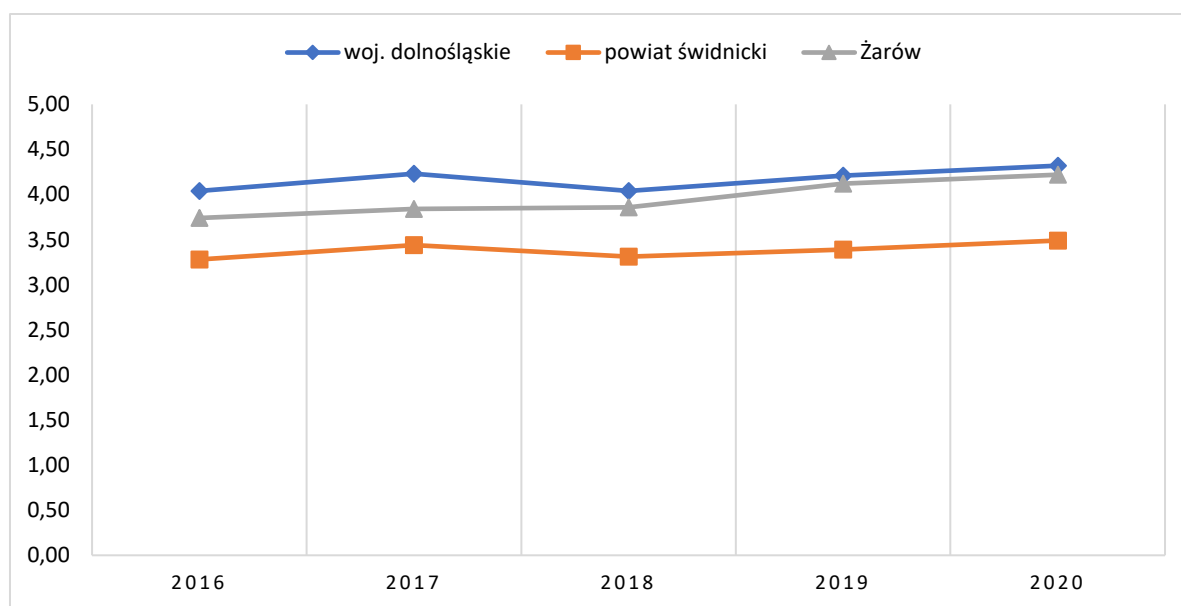
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2020 i 2021.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

O aktywności mieszkańców danej gminy oraz ich zaangażowaniu w życie społeczne świadczy m.in. liczba działających na jej terenie organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Zestawiając ten wskaźnik dla Gminy Żarów, powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego zauważyć można, iż charakteryzuje się on tendencją wzrostową na przestrzeni analizowanych lat, a dodatkowo jest on wyższy w porównaniu do średniej powiatu świdnickiego.

Gmina Żarów bardzo aktywnie wspiera działalność organizacji. Corocznie przyjmowany jest Program Współpracy Gminy Żarów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, wyznaczający zasady, ramy prawne oraz strukturę takiej współpracy.

Rysunek 12. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Żarów na tle porównywanych jednostek.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy Żarów aktywność społeczną umożliwiają także świetlice wiejskie. W Gminie wskazać można 12 takich obiektów, przy czym 8 z nich jest w zarządzie Gminy i znajdują się w miejscowościach: Buków, Imbramowice, Kalno, Kruków, Mikoszowa, Pożarzysko, Siedlimowice oraz Wierzbna, a 4 w zarządzie Gminnego Centrum Kultury i Sportu – w miejscowościach: Łażany, Mielęcín, Mrowiny i Przyłęgowie. Świetlice są w dobrym stanie technicznym i nie wymagają modernizacji. Dodatkowo w budynkach świetlic wiejskich odbywają się zajęcia dla dzieci w ramach świetlicy środowiskowej.

Gmina Żarów jest członkiem Lokalnej Grupy Działania „Szlakiem Granitu”. Stowarzyszenie jako organizacja społeczna została powołana przez siedem gmin z czego dwie gminy Kostomłoty i Udąnin należą do powiatu średzkiego, a pięć gmin: Dobromierz, Jaworzyna Śląska, Strzegom, Świdnica i Żarów do powiatu świdnickiego. Stowarzyszenie ma za zadanie aktywizację mieszkańców i przyczynianie się do powstawania nowych miejsc pracy oraz poprawę zarządzania lokalnymi zasobami. Kluczową cechą, łączącą obszar LGD „Szlakiem Granitu” jest występowanie tradycyjnej gałęzi przemysłowej, związanej ze złożami granitu oraz kultura agrarna, która w wyniku korzystnych uwarunkowań rolniczo-hodowlanych jest obecna na tych ziemiach już od wczesnego średniowiecza.

Rysunek 13. Analiza wskaźnikowa dla aktywności społecznej w sferze społecznej.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA				
Jednostka analityczna	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców		Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Żarów I	0,24	0,05	0,00	-0,53
Żarów II	0,19	-0,14	0,00	-0,53
Żarów III	0,12	-0,41	0,00	-0,53
Bożanów	0,00	-0,88	0,00	-0,53
Buków	0,24	0,06	0,24	1,21
Golaszyce	0,00	-0,88	0,00	-0,53
Imbramowice	0,00	-0,88	0,17	0,66
Kalno	0,47	0,92	0,23	1,14
Kruków	0,56	1,29	0,56	3,51
Łażany	0,30	0,26	0,15	0,53
Marcinowiczki	0,00	-0,88	0,00	-0,53
Mielęcín	0,00	-0,88	0,00	-0,53
Mikoszowa	0,60	1,45	0,00	-0,53
Mrowiny	0,20	-0,10	0,00	-0,53
Pożarzysko	0,00	-0,88	0,00	-0,53
Przyłęgów	0,00	-0,88	0,00	-0,53
Pyszczyń	0,00	-0,88	0,00	-0,53
Siedlimowice	0,63	1,54	0,00	-0,53
Wierzbna	0,13	-0,37	0,13	0,42
Zastruże	0,88	2,52	0,00	-0,53

Źródło: opracowanie własne.

4.2 Sfera gospodarcza

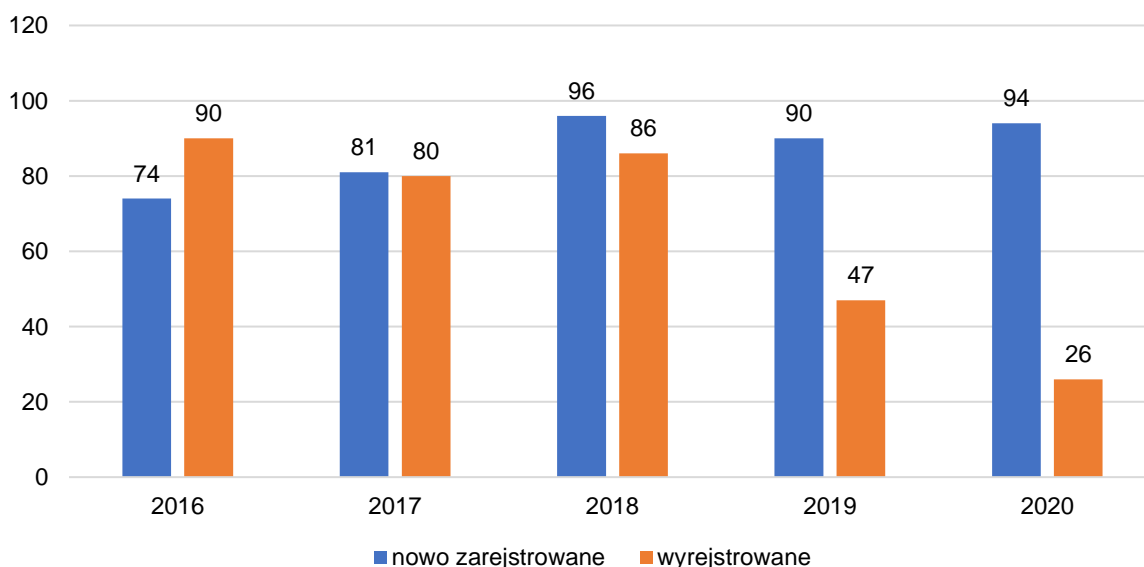
W Gminie Żarów dużą szansą m.in. dla osób pozostających bez zatrudnienia jest działająca na terenie Gminy Żarów podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest-Park”. Wałbrzyska strefa obejmuje 3 500 ha terenu w 51 lokalizacjach i jest największą z 14 specjalnych stref ekonomicznych w Polsce. Prowadzi w niej działalność 190 przedsiębiorców. Łączne nakłady w strefie sięgnęły 22 mld złotych, a zatrudnienie znalazło już blisko 45 tys. osób. Na terenie Gminy od 2001 roku działa żarowska podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest Park”. Zajmuje ona już łącznie ok. 121 ha powierzchni, a teren podstrefy jest w całości terenem zagospodarowanym, m.in. dzięki dogodnemu dostępowi do dróg krajowych i autostrad jak również do sieci kolejowej. Żarowską podstrefę WSSE Invest-Park uzupełniają tereny inwestycyjne Miejskiej Strefy Inwestycyjnej. Na tym terenie działa obecnie ponad 30 zakładów przemysłowych: Thermaflex Izolacji Sp. z o.o., AKS Precision Ball Polska Sp. z o.o., Yagi Factory Poland Sp. z o.o., Bridgestone Diversified Products Poland Sp. z o.o., Franc-Textil Sp. z o.o., DSSE Daicel Safety Systems Europe Sp. z o.o., Colorobbia Polska Sp. z o.o. oraz Electrolux Poland Sp z o.o.,

Ponadto można wymienić następujące firmy znajdujące się na terenie Gminy: Polska Ceramika Ogniotrwała „Żarów” S.A. a także sklepy znanych sieci handlowych tj. Dino, Netto, Polomarket , Biedronka, Pepco, Rossmann, Mediaexpert.

Jednak z drugiej strony, duże zakłady pracy, oferujące zatrudnienie dla wielu pracowników oraz łatwość uzyskania w nich zatrudnienia mogą stanowić konkurencję dla lokalnych przedsiębiorców poszukujących pracowników. Zakłady takie znajdują się zazwyczaj w większych miastach czy gminach nastawionych na rozwój przemysłu. Dla Gminy Żarów ośrodkiem konkurencyjnym pod względem rynku pracy jest przede wszystkim Świdnica.

Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Żarów. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2016-2020. Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw od roku 2017 corocznie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Dodatkowo zauważyć można tendencję spadkową dla jednostek wyrejestrowywanych, co jest zjawiskiem pozytywnym i świadczy o sprzyjających warunkach do rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych działalności gospodarczych.

Rysunek 14. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2016-2020 działających na terenie Gminy Żarów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 15. Analiza wskaźnikowa dla aktywności gospodarczej w sferze gospodarczej.

Jednostka analityczna	AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA			
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 mieszkańców		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Żarów I	5,87	0,579	10,41	0,802
Żarów II	5,55	0,358	9,34	0,380
Żarów III	6,48	0,995	10,86	0,981
Bożanów	7,46	1,671	11,90	1,390
Buków	5,34	0,213	8,56	0,074
Gołszyce	1,71	-2,280	2,67	-2,245
Imbramowice	5,65	0,425	9,63	0,496
Kalno	4,43	-0,413	7,14	-0,484
Kruków	6,18	0,790	10,48	0,828
Łażany	3,40	-1,121	5,62	-1,082
Marcinowiczki	5,71	0,470	10,53	0,848
Mielęcín	5,59	0,385	9,18	0,319
Mikoszowa	4,22	-0,558	6,93	-0,567
Mrowiny	4,94	-0,058	7,89	-0,190
Pożarzysko	3,17	-1,274	5,00	-1,327
Przyłęgów	5,28	0,174	9,27	0,354
Pyszczyń	1,85	-2,182	2,80	-2,191
Siedlimowice	5,63	0,409	9,00	0,247
Wierzba	5,98	0,655	9,62	0,489
Zastruże	6,14	0,763	10,61	0,879

Źródło: opracowanie własne.

4.3 Sfera środowiskowa

Sytuację w sferze środowiskowej przeanalizowano na podstawie danych obrazujących pokrycie przestrzeni wyrobami azbestowymi tj.

- powierzchni materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców
- liczby budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi na 100 mieszkańców

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że szczególnymi zjawiskami kryzysowymi występującymi w sferze środowiskowej są przekroczone standardy jakości środowiska oraz obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Przykładem odpadu, którego szkodliwość dla zdrowia i życia ludzi pozostaje udowodniona, jest azbest.

³Azbest stanowi występujący w przyrodzie minerał składający się z włókien, które można rozdzielić na cienkie i trwałe wiązki. Jego szerokie zastosowanie widoczne jest w wielu gałęziach przemysłu, z uwagi na znakomite właściwości izolacyjne włókien azbestowych (odporność na wysokie temperatury, ogień i substancje chemiczne, nieprzewodzenie prądu itp.). Azbest jest także często używany do wzmacniania cementu i innych materiałów.

Wpływ azbestu na organizm człowieka związany jest bezpośrednio z wnikaniem włókien azbestowych do organizmu człowieka poprzez układ oddechowy. Włókna azbestu gromadzą się i zalegają w płucach. Występuje także w niewielkim stopniu wchłanianie azbestu przez skórę.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2005 roku w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz.U. 2005 nr 201 poz. 1674) azbest widnieje jako substancja o udokumentowanym działaniu rakotwórczym kategorii 1, stanowiącym poważne zagrożenie zdrowia w następstwie narażenia na długotrwale oddziaływanie na drogi oddechowe.

Największe zagrożenie dla zdrowia ludzi przejawia azbest w formie włókien respirabilnych. Włókna te mają grubość nie większą niż 3 µm przez co trafiają do pęcherzyków płucnych. Najbardziej niebezpiecznym rodzajem azbestu dla organizmu człowieka jest azbest niebieski, czyli krokidolit, jednak wszystkie rodzaje przyjęto jako kancerogenne. Szczególna szkodliwość krokidolitu spowodowana jest faktem, iż ten gatunek azbestu nie ulega zmianom w środowiskach biologicznych. W odróżnieniu od azbestu niebieskiego, azbest biały, czyli chryzotyl podlega częściowemu rozpuszczeniu w płynach fizjologicznych przez co jego szkodliwość jest mniejsza.

W wyniku przedostania się do organizmu ludzkiego pyłu azbestowego przez układ oddechowy mogą nastąpić takie zmiany chorobowe jak:

- pylica azbestowa – azbestoza,
- nowotwory złośliwe – rak płuc i opłucnej,
- zgrubienia opłucnej.

Warto jednak zaznaczyć, że Gmina Żarów aktywnie działa na rzecz poprawy aktualnego stanu m.in. poprzez przyjęcie „Planu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Żarów”.

Ponadto, Gmina współpracuje także z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w sprawie programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz instalacji OZE. Na terenie Gminy uruchomiony został punkt konsultacyjny dla mieszkańców.

Na terenie Gminy Żarów znajdują się także cztery niskokosztowe urządzenia do monitorowania stanu zanieczyszczenia powietrza: dwa sfinansowała Gmina Żarów (na budynku Urzędu Miejskiego przy ul. Zamkowej w Żarowie, na budynku basenu przy ul. Piastowskiej w Żarowie), dwa podmioty prywatne (w Siedlimowicach oraz na ulicy Dworcowej w Żarowie). Są to czujniki do pomiarów stężenia pyłu zawieszonego w powietrzu PM 2.5, PM 10 i PM 1.0. Wyniki pomiarów są dostępne w aplikacji mobilnej AIRFOX (3 czujniki) oraz AIRLY (1 czujnik), na bieżąco można zapoznać się z pomiarami na stronie

³ Na podstawie Uchwały nr XLII/302/2017 Rady Miejskiej W Żarowie z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie: przyjęcia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Żarów na lata 2017-2032”

Gminy. Wyniki z takich czujników nie zastępują jednak oficjalnych stacji pomiarowych WIOŚ. Wyniki te można wykorzystywać do celów edukacyjnych lub informacyjnych.

Rysunek 16. Analiza wskaźnikowa dla pokrycia powierzchni publicznej azbestem w sferze środowiskowej.

Jednostka analityczna	POKRYCIE AZBESTEM							
	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi w ogólnej liczbie budynków		Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi na 100 mieszkańców		Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 budynków		Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Żarów I	0,2%	0,363	0,02	0,440	264,75	1,196	25,64	1,260
Żarów II	0,1%	0,369	0,02	0,438	167,68	1,245	18,64	1,274
Żarów III	0,1%	0,404	0,02	0,440	440,60	1,107	91,52	1,136
Bożanów	0,0%	0,440	0,00	0,473	1260,00	0,695	376,12	0,601
Buków	1,1%	-0,087	0,24	-0,053	3113,83	-0,239	710,44	-0,028
Gołszyce	3,0%	-1,063	0,85	-1,381	1242,42	0,704	350,43	0,649
Imbramowice	1,6%	-0,329	0,33	-0,248	8455,81	-2,930	1811,96	-2,101
Kalno	0,0%	0,440	0,00	0,473	1374,31	0,637	349,18	0,652
Kruków	0,0%	0,440	0,00	0,473	1944,07	0,350	644,38	0,096
Łażany	0,0%	0,440	0,00	0,473	2853,19	-0,108	594,24	0,190
Marcinowiczki	0,0%	0,440	0,00	0,473	2884,62	-0,124	1071,43	-0,708
Mielęcín	0,0%	0,440	0,00	0,473	3414,63	-0,391	869,57	-0,328
Mikoszowa	0,0%	0,440	0,00	0,473	2219,64	0,211	748,80	-0,101
Mrowiny	0,0%	0,440	0,00	0,473	1729,15	0,458	347,23	0,655
Pożarzysto	0,0%	0,440	0,00	0,473	4148,53	-0,761	1119,44	-0,798
Przyłęgów	0,0%	0,440	0,00	0,473	3903,85	-0,637	766,04	-0,133
Pyszczyń	0,0%	0,440	0,00	0,473	2424,49	0,108	733,33	-0,071
Siedlimowice	8,8%	-3,936	1,88	-3,593	3855,88	-0,613	819,38	-0,233
Wierzbna	0,4%	0,237	0,13	0,185	943,44	0,854	306,12	0,733
Zastruże	2,5%	-0,800	0,88	-1,429	6137,50	-1,763	2153,51	-2,744

Źródło: opracowanie własne.

4.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Przykłady zjawisk kryzysowych mogących wystąpić w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wymienione zostały w Ustawie o rewitalizacji i są to:

- niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny,
- brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość,
- niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru,
- niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami,
- niski poziom obsługi komunikacyjnej,
- niedobór lub niska jakość terenów publicznych.

Sytuację w sferze przestrzenno-funkcjonalnej przeanalizowano na podstawie danych obrazujących dostęp do określonych obiektów infrastruktury publicznej tj.:

- Powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni na 100 mieszkańców
- Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców
- Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców
- Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w ogólnej liczbie budynków
- Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 mieszkańców

Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody, tereny zieleni to tereny urządzone, pokryte roślinnością, pełniące wielofunkcyjne zadania w zakresie ochrony oraz kształtowania środowiska i klimatu. W kontekście sfery społecznej tereny zieleni pełnić mogą bardzo istotną rolę, gwarantując mieszkańcom miejsca do wypoczynku i rekreacji, co przekładać będzie się bezpośrednio na kondycję psycho-fizyczną mieszkańców poszczególnych obszarów.

Obiekty infrastruktury sportowej, a także w szczególności place zabaw umożliwiają mieszkańcom jednostki samorządu terytorialnego prowadzenie aktywnego trybu życia już od najmłodszych lat. Aktywność fizyczna przekładająca się na sprawność psychofizyczną prowadzi do kształtowania wśród mieszkańców postaw prozdrowotnych, tak ważnych szczególnie w obliczu epidemii wirusa SARS-CoV-2.

Na terenie Gminy Żarów problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej zauważalne są w szczególności w odniesieniu do dostępności infrastruktury sportowej. W większości jednostek analiza wskaźnikowa dotycząca liczby obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców oraz liczby ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców wykazała wartości ujemne, stanowiące o niedostatecznej liczbie takich obiektów. Największy problem zdiagnozowano w jednostkach Tarnawa, Marcinowiczki i Wostówka, w których brak jest jakiegokolwiek obiektu mogącego służyć mieszkańcom w czasie aktywności fizycznej.

Na ład przestrzenny w Gminie Żarów wpływ mają ustalenia obowiązujących 92 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które pokrywają 100% powierzchni Gminy. Tym samym planowanie przestrzenne w Gminie nie jest oparte na wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy. Umożliwia to prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej oraz ogranicza możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji.

Tabela 11. Analiza wskaźnikowa dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej.

Jednostka analityczna	DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ				ŁAD PRZESTRZENNY			
	Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców		Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców		Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w ogólnej liczbie budynków		Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Żarów I	0,08	-1,132	0,15	-0,817	13,6%	-0,110	1,32	-0,867
Żarów II	0,21	-0,646	0,00	-1,353	3,8%	-0,981	0,42	-1,179
Żarów III	0,02	-1,353	0,00	-1,353	3,8%	-0,977	0,79	-1,051
Bożanów	0,75	1,320	0,75	1,297	2,5%	-1,092	0,75	-1,065
Buków	0,24	-0,521	0,24	-0,491	12,8%	-0,184	2,91	-0,313
Gołaszycze	0,85	1,717	0,85	1,683	18,2%	0,295	5,13	0,457
Imbramowice	0,17	-0,801	0,33	-0,173	4,7%	-0,901	1,00	-0,978
Kalno	0,23	-0,556	0,23	-0,525	7,3%	-0,664	1,86	-0,677
Kruków	0,56	0,646	0,56	0,642	11,9%	-0,264	3,93	0,042
Łażany	0,15	-0,868	0,15	-0,829	19,1%	0,380	3,99	0,061
Marcinowiczki	0,00	-1,408	0,00	-1,353	15,4%	0,047	5,71	0,660
Mielęcín	0,62	0,863	0,62	0,853	7,3%	-0,666	1,86	-0,677
Mikoszowa	0,60	0,794	0,60	0,786	19,6%	0,424	6,63	0,977
Mrowiny	0,20	-0,671	0,10	-0,995	17,1%	0,198	3,43	-0,133
Pożarzysko	0,40	0,043	0,40	0,056	14,7%	-0,013	3,97	0,054
Przyłęgów	0,38	-0,029	0,38	-0,013	17,3%	0,217	3,40	-0,145
Pyszczyn	0,62	0,849	0,62	0,839	14,3%	-0,050	4,32	0,176
Siedlimowice	0,63	0,877	0,63	0,867	55,9%	3,628	11,88	2,800
Wierzbna	0,13	-0,922	0,13	-0,881	10,2%	-0,407	3,32	-0,170
Zastruże	0,88	1,799	0,88	1,762	27,5%	1,119	9,65	2,027

Źródło: opracowanie własne.

4.1 Sfera techniczna

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że wśród negatywnych zjawisk technicznych należy przeanalizować w szczególności:

- **stan degradacji technicznego obiektów** budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym
- **brak funkcjonowania rozwiązań technicznych** umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zły stan techniczny obiektów przestrzeni publicznej zauważalny jest praktycznie natychmiast. Zdegradowane, a niekiedy także zdewastowane, obiekty szpecą przestrzeń miejską niszcząc jej ład przestrzenny i walory estetyczne. Tereny, na których stan techniczny obiektów, określa się jako zły lub bardzo zły – odstrasza, prowadząc często do unikania ich przez lokalną społeczność, a w najgorszych przypadkach do zupełnego opustoszenia.

Budynki komunalne, rozumiane powszechnie jako ogół budynków należących do gminy, służące realizacji zadań własnych gminy, w znacznej części przypadków wymagają gruntownych lub częściowych remontów.

Przestrzeń, w której realizowane są usługi z zakresu oświaty (budynki szkoły, przedszkoli), ochrony zdrowia (ośrodki zdrowia, przychodnie), działania władz samorządowych (budynki urzędów, placówek) itp. w dużym stopniu oddziałuje na poziom ogólnego zadowolenia mieszkańców z realizacji tych usług, co w sposób bezpośredni wiąże się z nastrojami i emocjami pojawiającymi się w sferze społecznej.

Przykładem obrazującym relacje zachodzące pomiędzy sferą społeczną a techniczną może być zadowolenie ucznia, którego wyremontowany i przystosowany do potrzeb społeczności uczniowskiej budynek szkoły, w sposób naturalny będzie zachęcał do spędzania w nim czasu i uczenia się.

Warto zauważyć, że stan techniczny budynku to także jego efektywność energetyczna, brak barier architektonicznych oraz zastosowanie technologii grzewczych wykorzystujących odnawialne źródła energii.

Tabela 12. Analiza wskaźnikowa dla sfery technicznej.

Jednostka analityczna	STAN TECHNICZNY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	
	Liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja
Żarów I	0,11	0,224
Żarów II	0,14	0,102
Żarów III	0,14	0,124
Bożanów	0,00	0,556
Buków	0,00	0,556

Gołaszycy	0,00	0,556
Imbramowice	0,00	0,556
Kalno	0,00	0,556
Kruków	0,56	-1,208
Łażany	0,00	0,556
Marcinowiczki	0,00	0,556
Mielęcín	0,62	-1,394
Mikoszowa	0,60	-1,335
Mrowiny	0,00	0,556
Pożarzysko	0,00	0,556
Przyłęgów	0,00	0,556
Pyszczyń	1,23	-3,319
Siedlimowice	0,00	0,556
Wierzbna	0,13	0,138
Zastruże	0,00	0,556

Źródło: opracowanie własne.

5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Zgodnie z art. 9 ust. 1 *Ustawy o rewitalizacji*, obszarem zdegradowanym nazwać należy obszar gminy, który znajduje się w stanie kryzysowym z powodu:

koncentracji negatywnych zjawisk społecznych

w szczególności:

- ✓ **bezrobocia,**
- ✓ **ubóstwa,**
- ✓ **przestępczości,**
- ✓ **wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami,**
- ✓ **niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego,**
- ✓ **a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym**

w przypadku występowania na nim **ponadto co najmniej jednego** z następujących negatywnych zjawisk:

gospodarczych

w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub

środowiskowych

w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub

przestrzenno-funkcjonalnych

w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

technicznych

w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zgodnie z przyjętą metodą do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie te jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano przynajmniej jedno negatywne zjawisko w przynajmniej jednej z 4 sfer wskazanych w art. 9 ust. 1 pkt 1-4 Ustawy o rewitalizacji.

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Dokonana w poprzedniej części dokumentu analiza wskaźnikowa, pozwoliła zdiagnozować natężenie zjawisk kryzysowych sfery społecznej w następujących jednostkach analitycznych Miasta i Gminy Żarów:

- 1) Gołszyce
- 2) Imbramowice
- 3) Mielęcín
- 4) Mikoszowa
- 5) Przytęgów
- 6) Pyszczyn
- 7) Zastruże
- 8) Żarów I
- 9) Żarów II
- 10) Żarów III

Z kolei analiza wskaźnikowa oparta na korelacji sfery społecznej z pozostałymi sferami tj. sferą gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną pozwoliła uzyskać macierz obrazującą występowanie negatywnych zjawisk w poszczególnych jednostkach analitycznych.

W Tabeli 14 przedstawiono w sposób zbiorczy wyniki analizy sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego.

Tabela nr 15 przedstawia to samo zestawienie po uszeregowaniu i uporządkowaniu występowania negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach. W sferze społecznej jednostki analityczne zostały uszeregowane zgodnie z natężeniem występowania zjawisk kryzysowych w tej sferze; kolor czerwony oznacza wysokie natężenie problemów społecznych, a kolor zielony natężenie niskie.

Dodatkowo, czerwonym znakiem „+” wyróżniono występowanie zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach analitycznych w każdej z pozostałych sfer.

W tak przyjętej analizie, obszar zdegradowany stanowi dziesięć podobszarów zamieszkałych, których łączna powierzchnia wynosi 40,70 km², co stanowi 46% ogólnej powierzchni gminy. Zamieszkuje je łącznie 8 093 osób, co stanowi 67% wszystkich mieszkańców Miasta i Gminy Żarów.

Tabela 13. Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – zestawienie zbiorcze.

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
Żarów I	-0,624	0,691	0,815	-0,671	0,224
Żarów II	-0,072	0,369	0,831	-0,917	0,102
Żarów III	-0,177	0,988	0,772	-1,032	0,124
Bożanów	0,196	1,530	0,552	0,015	0,556
Buków	0,296	0,143	-0,102	-0,387	0,556
Gołszyce	-0,113	-2,263	-0,273	0,745	0,556
Imbramowice	-0,081	0,460	-1,402	-0,656	0,556
Kalno	0,156	-0,448	0,550	-0,568	0,556
Kruków	0,095	0,809	0,340	0,691	-1,208
Łażany	0,097	-1,101	0,249	0,224	0,556
Marcinowiczki	0,502	0,659	0,020	-0,492	0,556
Mielęcín	-0,297	0,352	0,049	-0,011	-1,394
Mikoszowa	-0,035	-0,563	0,256	1,071	-1,335
Mrowiny	0,047	-0,124	0,507	-0,400	0,556
Pożarysko	0,156	-1,300	-0,161	-0,057	0,556
Przyłęgów	-0,516	0,264	0,036	-0,079	0,556
Pyszczyn	-0,184	-2,187	0,237	0,278	-3,319
Siedlimowice	0,681	0,328	-2,094	1,549	0,556
Wierzba	0,211	0,572	0,502	-0,559	0,138
Zastruże	-0,339	0,821	-1,684	1,256	0,556

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 14. Obszary zdegradowane na terenie Miasta i Gminy Żarów tj. jednostki dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer.

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
Żarów I	-0,624	+	+	-	+
Przyłęgów	-0,516	+	+	-	+
Zastruże	-0,339	+	-	+	+
Miełecin	-0,297	+	+	-	-
Pyszczyń	-0,184	-	+	+	-
Żarów III	-0,177	+	+	-	+
Gołszyce	-0,113	-	-	+	+
Imbramowice	-0,081	+	-	-	+
Żarów II	-0,072	+	+	-	+
Mikoszowa	-0,035	-	+	+	-
Mrowiny	0,047	-	+	-	+
Kruków	0,095	+	+	+	-
Łażany	0,097	-	+	+	+
Kalno	0,156	-	+	-	+
Pożarzysko	0,156	-	-	-	+
Bożanów	0,196	+	+	+	+
Wierzbna	0,211	+	+	-	+
Buków	0,296	+	-	-	+
Marcinowiczki	0,502	+	+	-	+
Siedlimowice	0,681	+	-	+	+

Źródło: opracowanie własne.

6. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji to zgodnie z art. 10 Ustawy o rewitalizacji: *obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.*

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Z ustawy wynika zatem, że aby dany obszar gminy mógł zostać uznany za obszar rewitalizacji konieczne jest, by występowała na nim koncentracja negatywnych zjawisk oraz by teren ten wykazywał istotność dla rozwoju lokalnego całej gminy.

Zgodnie z ustaleniami dokonanymi w toku konsultacji wewnętrznych, opierających się na debatach, rozmowach oraz uzgodnieniach władz samorządowych i jednostek organizacyjnych gminy, przy jednoczesnym wsparciu merytorycznym ekspertów Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju **jako obszar rewitalizacji w Mieście i Gminie Żarów wyznacza się jednostkę analityczną ŻARÓW I.**

Jednostka analityczna ŻARÓW I stanowi północną część Miasta Żarów. Jej południową granicę wyznaczają tory kolejowe, stanowiąc tym samym nieoficjalną granicę rozdzielającą miasto.

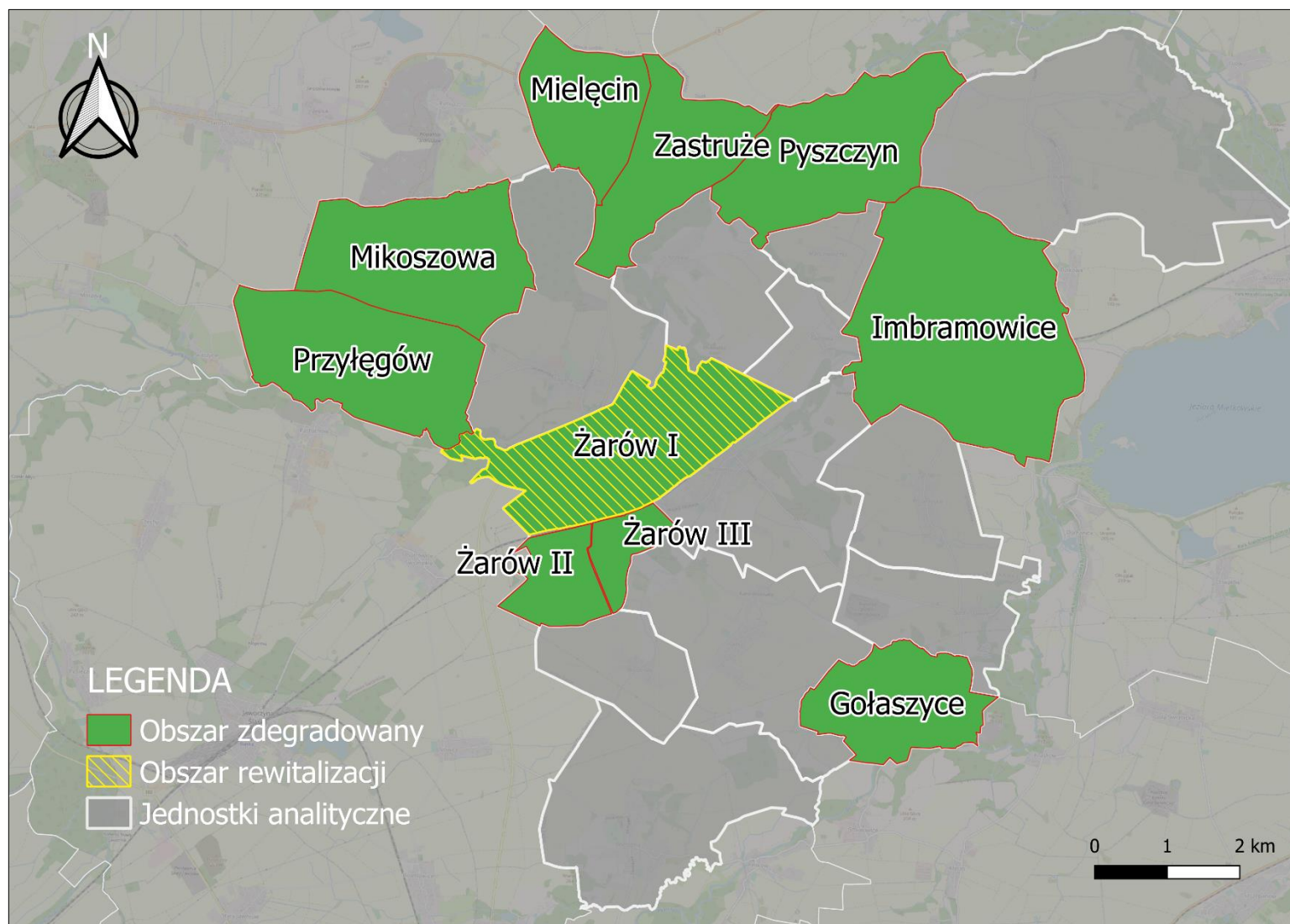
Teren jednostki ŻARÓW I, będącej obszarem rewitalizacji, skupia w sobie znaczne zaplecze infrastrukturalne i usługowe funkcjonowania całej Gminy.

We wschodniej części jednostki znajduje się podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest-Park, oddziałująca w znacznym stopniu na rozwój lokalny w sferze gospodarczej. Ponadto, na terenie ŻARÓW I mieści się siedziba władz samorządu gminnego oraz jednostek organizacyjnych, stwarzając tym samym środowisko aktywności administracyjnej.

Analiza wskaźnikowa wykazała, że **w jednostce ŻARÓW I występuje najwyższe wśród wszystkich analizowanych jednostek natężenie negatywnych zjawisk społecznych**, a także problemy ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej, w tym m.in. bardzo mała liczba obiektów infrastruktury sportowej czy niewystarczająca liczba ogólnodostępnych placów zabaw.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego wraz z obszarem rewitalizacji prezentuje mapa ewidencyjna sporządzona zgodnie z art. 11 ust. 4 Ustawy o rewitalizacji w brzmieniu: *Załącznikiem do uchwały, o której mowa w art. 8, jest mapa w skali co najmniej 1:5000, sporządzona z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej, w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, na której wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji*

Rysunek 17. Uproszczona mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Miasta i Gminy Żarów.

Źródło: opracowanie własne.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Województwo dolnośląskie – podział administracyjny.....	4
Rysunek 2. Granice Wałbrzyskiego Obszaru Funkcjonalnego.....	6
Rysunek 3. Dostępność komunikacyjna miasta Żarów względem dużych ośrodków miejskich województwa dolnośląskiego.....	8
Rysunek 4. Jednostki analityczne na terenie Miasta i Gminy Żarów.....	14
Rysunek 5. Podział Miasta Żarów na jednostki analityczne.....	14
Rysunek 6. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Żarów na tle powiatu i województwa.....	21
Rysunek 7. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Żarów na tle powiatu i województwa.....	23
Rysunek 8. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Żarów w 2016 i 2020 roku na tle innych jednostek...	29
Rysunek 9. Struktura ludności w Gminie Żarów w latach 2016-2020.....	29
Rysunek 10. Analiza wskaźnikowa dla kapitału ludzkiego w sferze społecznej.....	30
Rysunek 11. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Żarów w latach 2020 i 2021 na tle powiatu.....	31
Rysunek 12. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Żarów na tle porównywanych jednostek.....	32
Rysunek 13. Analiza wskaźnikowa dla aktywności społecznej w sferze społecznej.....	33
Rysunek 14. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2016-2020 działających na terenie Gminy Żarów.....	34
Rysunek 15. Analiza wskaźnikowa dla aktywności gospodarczej w sferze gospodarczej.....	35
Rysunek 16. Analiza wskaźnikowa dla pokrycia powierzchni publicznej azbestem w sferze środowiskowej.....	37
Rysunek 17. Uproszczona mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Miasta i Gminy Żarów.....	47

SPIS TABEL

Tabela 1. Zmiany liczby ludności w powiecie świdnickim w latach 2016-2020.....	5
Tabela 2. Ludność na terenie Gminy Żarów wg płci w latach 2016-2020.	5
Tabela 3. Zamieszkałe oraz niezamieszkałe jednostki analityczne wyodrębnione dla Miasta i Gminy Żarów.....	13
Tabela 4. Spis wskaźników wybranych w celu dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych – SFERA SPOŁECZNA.	17
Tabela 5. Spis wskaźników wybranych w celu dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych – SFERA GOSPODARCZA, ŚRODOWISKOWA, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA i TECHNICZNA.....	20
Tabela 6. Analiza wskaźnikowa dla zjawiska bezrobocia w sferze społecznej.	22
Tabela 7. Analiza wskaźnikowa dla zjawiska ubóstwa (I) w sferze społecznej.	24
Tabela 8. Analiza wskaźnikowa dla zjawiska ubóstwa (II) w sferze społecznej.	25
Tabela 9. Analiza wskaźnikowa dla zjawiska przestępczości w sferze społecznej.....	26
Tabela 10. Analiza wskaźnikowa dla sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami w sferze społecznej.....	28
Tabela 11. Analiza wskaźnikowa dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej.....	39
Tabela 12. Analiza wskaźnikowa dla sfery technicznej.	40
Tabela 13. Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – zestawienie zbiorcze.....	44
Tabela 14. Obszary zdegradowane na terenie Miasta i Gminy Żarów tj. jednostki dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości powyżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer.	45